

MALI RIJTAR

Informativno glasilo Občine Beltinci • številka 21 • december 2009 • letnik VII • ISSN-1581-7156

© foto by www.matejvrancic.com

© foto by www.matejvrancic.com

Utrinki iz sokolarjenja v Beltincih

Družini Rengeo in Baša ob prejemu priznanj za naj domačijo in najlepše obnovljeno panonsko hišo v letu 2009

Spoštovani občanke in občani!

Za nami je leto, polno različnih dogajanj. Predvsem pa smo se soočili s krizo, ki je zajela celotno gospodarstvo in družbo. Recesija, kot je bila poimenovana, je zajela ves svet. V našem okolju smo se srečali z največjim problemom, to je stečajem tovarne Mura, ko je ostalo brez zaposlitve več kot 2000 delavcev. Za Pomurje, ki je po vseh kazalcih na zadnjem mestu v Sloveniji, to pomeni velik udarec in drastično povečanje nezaposlenosti. Za našo občino to pomeni, da se približujemo številki 30 % brezposelnih. Sprejeti Zakon o Pomurju je dobro izhodišče za razvoj tega dela Slovenije. Izvajanje in uresničevanje pa je v naših rokah in naši pripravljenosti za izzive, ki nam jih nudi. Pokazalo se bo, koliko smo sposobni iz njega iztržiti v prihodnjih letih s skupnim nastopom, skupnim prizadevanjem za razvoj celotne regije. Še najmanj napredka bo prinesel individualizem. V naši občini smo v iztekajočem letu največ truda vložili v izgradnjo kanalizacije, ki je najpomembnejši projekt in bo kot tak ostal še nekaj časa. Poleg tega, da je izredno velika finančna obremenitev, je tudi fizično zelo zahteven. Kljub temu pa lahko izrazim zadovoljstvo nad potekom del. Predvsem nemoteno poteka sekundarno omrežje. Več problemov smo imeli s pridobivanjem soglasij na povezovalnih vodih in sami čistilni na-

pravi. Šele proti koncu leta, točneje konec novembra, smo prišli do faze odpiranja ponudb za izvajanje del. Sledijo še analize ponudb in v kolikor ne bo dodatnih pritožb, bomo lahko v prvi polovici leta 2010 pričeli s samo izgradnjo. Ob tem pa moramo povedati, da smo izvajali aktivnosti tudi na drugih investicijah. Naj omenim celovito obnovo enote Vrta Sodček v Gančanih, ki sedaj nudi mnogo boljše pogoje tako za otroke kot tudi vzgojiteljice in posodobitev zobozdravstvene ambulante v Beltincih. Prav tako smo obnovili nekaj inštalacij v OŠ Beltinci in del fasade v Dokležovju. Obnovljena je tudi streha na vaškem domu v Dokležovju. Pomembno je tudi, da se zaključuje kolesarska steza Lipa – Beltinci z izvedbo pločnikov na Partizanski ulice v Beltincih. Ne gre pa prezreti prizadevanja posameznih krajevnih skupnosti, ki se vsaka po svojih močeh in finančnih sposobnostih trudijo postoriti kar največ. Potrebno je priznati in pohvaliti prizadevanja predsednikov in svetov KS, da s sredstvi iz nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč, ki se morajo kar namensko trošiti, dobro izvršujejo svoje načrte. Spomnim naj še na nekaj visokih jubilejev, ki smo jih v letu 2009 obeležili pri nas. Med temi naj omenim obletnico organiziranega javnega šolstva v Beltincih. Spomniti se je potrebno našega rojaka prof. dr. Vilka NOVAKA, kateremu smo odkrili spominsko ploščo. Ne smemo prezreti proslave ob 90-letnici priključitve prekmurskih Slovencev k matičnemu narodu, kjer se je zbralo veliko številno ljudi, kot tudi predstavnikov političnega vrha, med njimi predsednik Republike Slovenije dr. Danilo TÜRK, predsednik Vlade Borut PAHOR in predsednik Državnega zbora dr. Pavel GANTAR. Na kulturnem področju je potrebno izreči čestitke KUD-u Beltinci za prejeto priznanje predsednika države dr. Danila TÜRKA red za zasluge. Prav tako je visok jubilej praznovala

Mali rijtar

informativno glasilo Občine Beltinci

uredniški odbor:

Renata ADŽIČ (odgovorna urednica),

Jelka BREZNIK, Zlatko RADUHA,

Ivan MESARIČ, Mira ŠÖMEN,

Zlatka HORVAT, Erna VÖRÖŠ,

Peter DUGAR, Robert KUZMA

Uredniški odbor ne odgovarja

za vsebino objavljenih člankov.

zbiranje materiala:

Lilijana ŽIŽEK

jezikovni pregled:

Zlatka HORVAT

fotografije:

ZTK, Jože Žerdin, Bojan Zadravec,

Društvo za zaščito živali Pomurja

grafično oblikovanje in priprava za tisk:

Grafični studio Robert Kuzma s. p.

www.graficnistudio.net, 041 721 046

tisk:

Tiskarna S-tisk, d. o. o.

december 2009

Glasilo ni naprodaj, vsako gospodinjstvo v občini ga dobi brezplačno, drugi zainteresirani pa na sedežu Občine Beltinci,

Mladinska 2, 9231 Beltinci, 02 / 541 35 35,

www.beltinci.si, obcina@beltinci.si

sekcija KUD-a Beltinci in sicer tamburaška skupina, za kar si zasluži posebne čestitke tudi njen vodja, g. Mirko SMEJ. Osnovna šola Beltinci in Glasbena šola Beltinci s svojo aktivnostjo na samostojnih prireditvah, koncertih in s sodelovanjem na prireditvah, ki se pripravijo v občinskem merilu, opravljata pomembno poslanstvo tako na izobraževalnem, kot tudi na vzgojnem področju. Ponosni smo lahko na ti ustanovi in lahko izrečemo iskrene

čestitke in zahvalo tako vodstvom, kot tudi zaposlenim ob iztekajočem letu z željo po vnaprejšnjem sodelovanju. Pohvaliti moram delovanje vseh društev v občini Beltinci v letu 2009, ki so s svojim aktivnim delovanjem ter gostovanji poskrbela, da smo prepoznavni tako v domovini kot tudi tujini. Veliko vloge pri animaciji in pomoči društvom ima Zavod za turizem in kulturo kot povezovalac društev in pripravljalec različnih projektov, Gasilska in Športna

zveza Beltinci. Leto, ki je pred nami, je polno načrtov, želja in hotenj. Vsi si želimo, da se nam izpolni čim več. Zavedati pa se moramo, da bo kriza še trajala. Zato bomo morali še z večjo racionalnostjo skrbeti, da strnemo moči in trud za isti cilj in skupno dobro. Vesele in blagoslovljene božične praznike, predvsem pa zdravo, zadovoljno in uspehov polno leto 2010 vam želim!

Milan KERMAN • župan

Božično-novoletna poslanica

»Sončni žarki veselja, rože sreče, poti do oaze ljubezni in vzkliki uspehov so zaznamovali prijazne izkušnje prejšnjega leta. Vse pozitivne misli, ki dremlejo v globinah mnogih ljudi, prebudimo in jih izbrskajmo, da bodo žarele kot zvezde v temni noči. Skupaj poiščimo koščke raja v vsakem smehljaju, v vsaki dobri besedi in v vsakem srcu. Skupaj verjemimo v moč sonca, tudi ko na zemljo leže noč in nenazadnje, verjemimo v skupne uspehe, pa naj bo puščava še tako brezupna. Z vztrajnostjo, pogumom in voljo bomo osvobojeni muhavosti slabih trenutkov, s pravilno izbrano smerjo pa še naprej ohranimo zlahtnost, ki nas bo

popeljala v čarobnost božičnega večera in bo objela novo leto, ki je pred vrati.« Blagoslovljene božične praznike ter upanja, miru, zdravja in uspehov polno novo leto 2010!

Milan KERMAN • župan

Voščilo misijonarja

Spoštovani prijatelji-dragi občani in občanke Občine Beltinci!

Bližajo se lepi prazniki. Molim, da bodo polni globokih doživetij za vse nas.

Ta slika me spominja na pesem, ki smo jo otroci hodili pet od hiše do hiše za Božic pred 50 leti: 'Jezušček, ti si nas bratec postal!'

Ali je kaj bolj čudovitega kot to veselo oznanilo, ki so ga angeli oznanjali tisto prvo božično noč?

Vse dobro in prisrčen pozdrav,

Janez MUJDRICA • misijonar v Afriki

Beseda urednice

Poti v življenju je toliko, kot ljudi. Pravih poti je malo. Da bi v letu 2010 na razpottjih znali izbrati prave poti, na katerih naj vas spremljajo zdravje, zadovoljstvo, sreča in uspeh. V krogu svojih najbližjih pa preživite miren in blagoslovljen božič.

Jelka BREZNIK • glavna urednica

Razmišljanje o prihajajočih praznikih

»Sreča se prikrade skozi vrata, ko si pozabil, da si jih pustil odprta.« (J. Barrymore) Zato si v našem življenju večkrat dovolimo pustiti odprta vrata, da se sreča prikrade tudi v naš dom. Hkrati pa podarimo to srečo tudi drugim, ki čakajo nanjo. Podarimo jim lepo besedo,

Svetonočna vizija (F. S. Finžgar, 1969)

Kakor popotnik ob studencu, tako so se ustavile njegove misli na sveti večer. Ko se je razgrnil vonj kadila po hiši, ko je odzvonilo sveti noči, se je zaklenil v sobo, prižgal luč in sedel v naslanjač. Krog njega na mizi knjige, listi in listine. Sezi, beri, študiraj! Župnikova roka se ni ganila. Nocoj? Ne! Sveta noč. Tako skrivnostna je, tako tihega pričakovanja polna, da bi jo delo oskrunilo. S svečano grozo je razlito koprnenje po vsej zemlji. Ožarjena okna po dobri, po hribih zro pričakovanje v zasneženo pokrajino. Vse te stotere nočne oči čakajo velikega trenutka. Tudi on ga čaka. Tok vsakdanjih skrbi je obstal in onemel. Župnik je zatisnil oči in sklonil glavo. Njegova duša je zletela nazaj v preteklo življenje truda in dela. Videl je izhajeno pot, koder je hodil. Stopinje njegovega truda so bile globoko vgažene v rodno grudo. Stotine brazd je sprejemalo seme njegovega napora. Srce ni nič občutilo trnov. Ranjeno je bilo – ne enkrat, obrunek po obrunku. Življenje ga je skovalo v moža. Prepričan je bil, da ga ne poniža ne zloba ne krivica, da mu ne omahne roka ob delu, čeprav je žel uspehov malo, posmehov mnogo. In vendar se je zgodilo. S širokim zasmehom se je zarežal vanj dvom. Strašen dvom nad vsemi, ki se je prelival v obup. »Čemu tvoje delu, čemu vsi naporji? Ali še nisi spoznal, da tvoj rod leži na tleh, da ga pogazi vsak, ki gre prek

pesem, svoj prosti čas in ljubezen. Prisluhljivo jim in začutili bomo, da nam imajo veliko povedati: s kretjno rok, s solzo v očeh, z nasmehom na ustih. Vse to bo najlepše darilo nam in njim, ki nas bo osrečilo in pustilo v nas trajno sled. Materialna darila velikokrat nimajo trajne vrednosti, ki bi nas osrečila; le čas, ki ga podarimo drug drugemu. Večkrat bi morali prebrati staro angleško molitev iz knjige Modrost za novo tisočletje:

• Vzemi si čas za prijaznost – saj je pot k

polja? Ti ga kličeš, on je gluha, ti mu lahko ponujaš bisere, on jih meče v blato – to igračo za bogastvo, sužnju napotje. Če ga božaš, ga razjeziš, ker ljubi bič. Če mu potisneš voz, te pogleda grdo, ker ljubi coklo in zavoro. Če mu ponudiš na dlani srce, vzame ga kakor lisjak kos jedi, pa jo odnese v gozd, se nasiti in se ne vrne, da bi rekel: zahvaljen za dar. Ne dvigaj, kar je na dnu. Ne bo plaval gramoz po vrhu reke.« In mož, strt od trpkega dvoma, je zakričal z izpodkopano vero v svoj revni rod: »Proč od tebe! Proč, kamor koli!« Njegov obupni klic se je razlegel po ravnini, ravan in gora je zaječala. Zganilo se je tam, kjer je sodil, da je smrt, vzbrstelo je, koder je mislil, da je neplodna skala, zagorelo je, kjer ni slutil ognja. Mož je vztrepetal in se zgrozil ob dvomu in sklepu. Njegova duša je nenadoma občutila, kakšna bolečina je, ko se trgajo vezi, s katerimi si se priklenil na svoj rod, kako teče kri iz srca na grudo, ki jo zapuščas, kako nenadoma vstajajo, ki si jih izredil in vzgojil, kako se dvigajo od tal, z dna kipe kvišku, kamor si jim pokazal. »Ne proč! Nazaj!« krikne srce v obraz režečemu se dvomu. »Mož mora naprej, samo naprej. Izpij jo do dna, naj je čaša življenja še tako gorjupa!« Župniku je zarezalo obličje. Dvignil je glavo in vzkliknil: »Da, samo naprej, samo naprej! Moja vera je velika, moje srce sluti veliki dan...« Zasvetile so se mu oči kakor vidcu. Ha, giblje se na dnu! Tlačeni bo planil kvišku. Že rožljajo verige – napenjajo se in pokajo. Ljudstvo vstaja. To je tisto ljudstvo, ki se ne oblači v mehko, ki ne biva v palačah. Oj, vi, ki ste

sreči.

- Vzemi si čas za sanje – popelje te med zvezde.
- Vzemi si čas zato, da ljubiš in si ljubljen – to je privilegij Bogov.
- Vzemi si čas in se ozri naokrog – dan je prekratek, da bi bil sebičen.
- Vzemi si čas za smeh – ki je glasba duše.

Lepe praznike in vse dobro v letu 2010 želimo člani DPM Dokležovje.

Marija ZVER

mehko oblečeni, vi v zlatih palačah, vi praznujete sveti večer in govorite o Betlehemu kakor o veseli bajki. Pa vi ne poznate hlevca, ker ne poznate koč in ne brlogov in ne trpljenja v njih in ne poznate in se ne zavedate moči, ki se dviga s krepkih ramen in vstaja. Vstajajo, ki so bili gaženi. Že vre na dnu. Vi oholi, vi pene na vrhu kipenja, pomnite, da je v svetu pisal zgodbe trpin, pisal jih, ko se je prebudil osuvan in zbičan. Vse veliko se poraja z dna. Betlehem, razkošnega bogastva poln, je vrgel seme iz sebe na temno ravan, na dno zapuščene votline. Pa je vzkliklo tam iz nizkosti in rastlo in razprostrlo veje drevesa čez zemeljsko oblo. Tako tedaj, tako sedaj. Pene bodo splashnele, gramoz od tal pa bo zidal novo stavbo. Ljudstvo dela in trpljenja, kovano kakor jeklo, bo zadonelo kakor bron in zapelo novo pesem o rojstvu, ki se je spočelo v trpljenju, ki je bilo nošeno v odpovedi in rojeno v goresti. In tedaj porečem: Bratje, napočil je sveti dan, rodil se kakor sveti Božič na trdem ležišču, pahnjen od bogastva proč – v hlev. Veseli se, moje ljudstvo, treso naj se zlati stoli in svilene halje naj oblečejo raševnik, zakaj poraja se veliki dan – od dna – od ljudstva... SVE-TI VEČER NA KMETIH (Ivan Čampa, 1969) Čez dan se vas je ogrnila v svež sijaj, in zdaj na njem svetloba oken se zrcali. V skrivnosten molk sta se zavila vrt in gaj, in v hlevu pritajeno sopejo živali. Otroci so se tiho zagnętli v kot za peč, na beli mizi Bog počiva sredi kruha, nocoj še stara mati ni šla z mrakom leč in v kuhinji se kaša – jed božična – kuha. V ta mir nenadno se razlil bo spev zvonov.

Tedaj bo oče tiho segel po kropilo, po môlek mati – in deste glasov molitvi njeni se bo vneto pridružilo. In potlej kaša in pogovor pritajen in jaslice in svečke, petje pesmi svetih, nihče ne bo zaspan in nagajiv noben: tako pokojen sveti je večer na kmetih. DOMOVNI (Simon Gregorčič) O vdova tožna, zapuščena, ti mati toliko sirot, s krvjo, solzami napojena, ki bol poznaš le, nič dobrot, oj mati vdanega ti sina, o zlata

mati – domovina! Ti krasna si, krasnejše ni, kar jih obseva zarja dneva; krepotna si, vsa vredna ti, da krona venča te kraljeva. A trnov le tvoj venec je in rod tvoj – mučencev je; Sovražni svet te le prezira, prezira te in te zatira! Kdaj to gorje pač mine ti? Kdaj se oko ti vjasni kalno? Kdaj slečeš to obleko žalno, kdaj sonce zlato sine ti? O, da z močjo in srečo, slavo, ne s krono trnovo, nebo oviolo bi ti sveto glávo – kako bi ljubil te

srčno, kako bi jaz ti pel glasno! A ker nikdó ne šteje te, ker ves te svet tepta z nogami, jaz ljubim tem srčneje te, jaz ljubim tem zvesteje te, a ljubim te – s solzami! Oj mati moja domovina, ljubezen moja ti edina, Ti moja skrb in bolečina, Bog čuvaj dobrotljivi te, Bog živi te, Bog živi te! (z 1880; Poezije I. 1882)

Martin MERTÜK - Tinč • Mali rijtar

Medena kraljica

NATAŠA BUKOVEC IZ LIPE Na 47. mednarodnem kmetijsko – živliskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni so pomurski čebelarji okronali prvo medeno kraljico v Sloveniji. To je postala dvajsetletna študentka mikrobiologije Nataša Bukovec iz Lipe v Prekmurju, ki prihaja iz čebelarke družine in je s svojim poznavanjem čebelarstva in medu premagala pet ostalih konkurentk. Ob razglasitvi je iz rok uglednih gostov prejela krono, lento in šopek medovitih rastlin - znamenja, s katerimi je postala deležna tudi naziva »Njena sladkost«. Občani občine Beltinci smo medeno kraljico pozdravili na sprejemu, ki so ga pripravile Občina Beltinci, Krajevna skupnost Lipa in Čebelarstvo društvo Beltinci. S kulturnim programom, v katerem so sodelo-

vali Vrtec Beltinci, kvartet Slavček in Glasbena šola Beltinci, smo počastili medeno kraljico iz naše občine. Govorniki: župan Milan Kerman, predsednik KS Lipa Jožef Ferčak, predsednik Čebelarskega društva Beltinci Štefan Šemen, predsednik Čebelarske zveze društev Pomurja Stanko Kapun, podpredsednik ČZD Pomurja Branko Bratinščak in mentorica Lidija Matuš so medeni kraljici čestitali in ji izročili priložnostna darila. Prijetno popoldne se je zaključilo s pogostitvijo z medenimi dobrotami, ki so jih pripravili člani Čebelarskega društva Beltinci in krajanji Lipe z langaši. Končujem s pozdravom, s katerim nas je pozdravila tudi medena kraljica: NAJ MEDI!

Lidija BALIGAČ • Mali rijtar

Nataša Bukovec s čebelarji v ozadju

Svetovni dan

spomina na žrtve prometnih nesreč

V soboto, 14. novembra 2009 po večerni sveti maši, smo občani in občanke prižigali sveče v spomin na žrtve prometnih nesreč. Bilo je zelo slovesno, saj so se simboličnega spomina na žrtve poleg članov Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu udeležili tudi župan Milan Kerman, gospod kaplan, člani Glasbene šole Beltinci, člani društva Tim Mlin Beltinci, gasilci in nenazadnje člani Slovenskega združenja skavtov, ki so imeli ta vikend v kulturnem domu svoj letni občni zbor. V besedah, ki jih je prisotnim povedal župan Milan Kerman, je bilo čutiti spoštovanje do vseh nemočnih žrtev nesreč. Čutiti je bilo nenazadnje tudi opomin ter opozorilo, da se v Sloveniji še vedno zgodi preveč prometnih nesreč s smrtnim izidom. Župan je vse mlade in ostale pozval k strpnosti in varni vožnji ter prisotnim podal pretresljive podatke o številu žrtev, ki so podlegle poškodbam v prometnih nesrečah v zadnjem času. Prisotne je nagovoril in pozdravil tudi predstavnik Slovenskega združenja skavtov Slovenije, g. Sandi Hribar. Plakat, ki ga je v ta namen pripravil zavod Varna pot Ljubljana in ki je bil izobešen v vseh krajevnih skupnostih po občini, je s svojo vsebino in fotografijami treh mladih ljudi, ki so bile žrtve podivjanega, alkoholi-

ziranega voznika in ki so ugasnila mnogo prezgodaj, vreden tega, da se za kratek čas ustavimo in pomislimo, zakaj je temu tako. V letu 2007 je Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) na podlagi Resolucije ZN 60/5 imenovala tretjo nedeljo v novembru za Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč. Vrsta nevladnih organizacij, ki združujejo žrtve prometnih nesreč, je takrat prvič po številnih državah sveta organizirala vrsto aktivnosti, ki so jih podprle tako vladne kot tudi nevladne organizacije. Tudi zavod Varna pot se je pridružil aktivnostim in obeležil ta dan z aktivnostmi v Ljubljani in prižiganjem svečk po celi Sloveniji (vir: www.varna-pot.si). V naši občini smo prav tako pristopili k tej množični akciji in se v kar velikem številu poklonili vsem žrtvam. Razlog za posvetitev tega dne žrtvam prometnih nesreč je torej res ogromno število mrtvih in poškodovanih na cestah, tudi po svetu. Z razvojem motorizacije se namreč v ospredje vse bolj postavljajo tudi temne posledice tega napredka. Strokovnjaki tako ocenjujejo, da na svetovnih cestah letno umre približno 1,26 milijona udeležencev. Dnevno to pomeni smrt najmanj 3450 ljudi in tudi število poškodovanih iz leta v leto narašča!!! (vir: www.varna-pot.si). Nad tem pa se velja zamisliti in se vprašati, čemu naša družba dovoli vso to »morijo« na cestah. Dnevno namreč lahko spremljamo po televiziji in radiu, kako ugašajo mlada življenja, kako si lahko »nekdo« privoščiči divjanje po cestah, avtocestah v alkoholiziranem stanju in na koncu dolgotrajnih in neskončnih procesov dobi

sramotno nizko zaporno kazen. Torej življenja žrtev niso nič vredna?! Vse premalokrat se zavedamo, da je vsak človek edinstveno, enkratno in neponovljivo bitje, ki ima dušo in ki si s tem, ko je prišel na svet, zasluži živeti in doživeti tudi starost. Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč je dan, kot so zapisali na svoji spletni strani www.varna-pot.si, ob katerem se spomnimo vseh umrlih in poškodovanih v prometnih nesrečah, skupaj z njihovimi družinami, prijatelji, sodelavci in vsemi, ki so vpeti v proces odpravljanja posledic prometnih nesreč. Smrt ali poškodba v prometni nesreči je nenaden, silovit in travmatičen dogodek, ki ima dolgotrajen ali celo trajen vpliv na življenje celotne družine. Vsako leto se številu poškodovanih in trpečih zaradi izgube ljubljene osebe po vsem svetu pridruži najmanj milijon novih trpečih. Kot rečeno, tega večera smo se zbrali in poklonili vsem tem znanim in neznanim žrtvam. Toplina in svetloba lučk daje upanje in pomeni spomin ter vero v vse dobro in lepo, kar nas združuje. Istočasno pa je tudi izraz čutenja vsakega posameznika. In to soboto je bilo, v to sem trdno prepričana tudi sama, po celotni domovini prižganih mnogo svečk. Tlele so v spomin na prometne grozote in v opomin vsem, ki smo vozniki, da bomo v bodoče še bolj previdni. Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Beltinci se iskreno zahvaljuje vsem za izkazano zaupanje in pomoč pri izvedbi omenjene prireditve.

Lilijana Žižek

Srečanje s Karolino Kolmanič

Novembra smo v Dokležovju že četrtrič gostili priznano pisateljico KAROLINO KOLMANIČ. O njej je bilo že toliko napisanega in povedanega, tako da je težko še kaj dodati. Živi in ustvarja v Murski Soboti in je upokojena prosvetna delavka, pisateljica, prevajalka, avtorica številnih črtic, po-vesti, zgodb in romanov. Vse to objavlja v literarnih revijah, periodičnem tisku in na radiu doma in v tujini. Je članica Društva slovenskih pisateljev in Literarnega društva v Göttingenu in Würzburgu v Nemčiji. S svojimi literarnimi prispevki sodeluje tudi v zamejstvu (Trstu in Porabju). Njen pisateljski opus je izredno bogat, saj je izdala že dvaindvajset samostojnih zbirk – predvsem romanov, črtic, po-vesti in novel. (O tem so se obiskovalci lahko prepričali tudi na razstavi v prostorih društva). Njena dela so izredno brana, saj bralci z velikim veseljem segajo po njih. O tem pričajo dolge vrste bralcev, ki čakajo na izposojeno knjigo v knjižnici – in prav je tako – saj z bral-

Zemlja prekmurska

Zemlja prekmurska, prijazni moj svet

duša mi poje, ko vračam se spat.

*Tu sonce nam toplo žito zlati,
mak pa veselo med klasjem zori.*

*Na griču za hišo je venec goric,
zeleni gozdovi in v njih jate ptic.
Potoček srebrni s hrbov prišumi,
začuden ga vprašam, le kam tak hiti.*

*Prekmurje drago, si dragi moj dom,
srčno navezan živel zate bom.
V soncu in senci bom tu domeval,
ljubil te, zemlja, in te varoval.*

V spomin in opomin.

Vasoba, 14. november, prižigano svečka v svojih domovih in v Ljubljani, Prejencova ul. 17, ul. v Mariboru, Štamkartova ul. 17, ul. v drugih krajih.
Vir: www.varna-pot.si

Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč

no kulturo moramo začeti zelo zgodaj - najprej v družini, vrtcu in šoli. Naša Karolina je imela pri širjenju le-te pomembno vlogo, saj je bila ustanoviteljica in promotorka bralne značke v naši pokrajini (Kranjčeva bralna značka). In zakaj smo se v našem društvu odločili, da jo povabimo med nas? Predvsem zato, ker je izvrstna ženska, dober človek in ker imamo radi njene knjige. Branje in pisanje je predvsem kulturno dejanje. V kulturnem programu so sodelovale domače pevke in učenci OŠ Bakovci - pod mentorstvom knjižničarke Marije Antolin so uprizorili prizorček iz knjige Povejmo in se nasmejmo. Učenke literarnega krožka so se predstavile s svojimi prispevki o knjigah in bralni kulturi. S harmoniko pa sta nas razveselila učenca glasbene šole NIKO in JULIJAN. Med obiskovalci našega večera je bila tudi gostja iz Murske Sobote, ki živi in dela v Ljubljani, dr. filozofije Cvetka Toth - Hedžet. Pisateljici je zastavila kar nekaj filozofskih vprašanj in le-ta je s humorjem na

Pisateljica s prijateljicami

njih tudi odgovorila. Pisateljica nas je seznanila tudi z vsebino nove knjige, ki bo izšla ob njeni okrogli obletnici. Zvedeli smo veliko lepega, predvsem pa, da je v življenju potrebno znati poslušati druge, spoštovati vse ljudi in jih ljubiti. Tudi zato se - kljub vsej tragiki nje-

nih junakinj - vse njene knjige končajo s srečnim koncem. Predstavila nam je tudi nekaj svojih pesmi, ki jih je uglasbil že pokojni Aleksander Vlaj. Ena izmed njih je tudi Zemlja prekmurska.

Marija Zver

Srečanje s pisateljico Karolino Kolmanič

V soboto, 14. 11. 2009, smo se v dvorani v Dokležovju zbrali vsi, ki smo se želeli srečati s pisateljico Karolino Kolmanič. Zbrali smo se ob 18. uri, ko se nam je pridružila pisateljica. Najprej so na odru zapele pevke ženskega pevskega zbora Dokležovje in zapele nekaj ljudskih pesmi, zatem pa sta učenca OŠ Bakovci zaigrala na harmoniko in v dvorani so spet odmevali ljudski zvoki. Pridružila se je gospa Marija Zver, ki nam je predstavila pisateljico Karolino Kolmanič, prijazno in ustvarjalno žensko, kar dokazujejo njena številna napisana dela za mladino in za odrasle. Nastopile smo tudi Maša, Valentina in jaz. Prebrale smo svoje spise. Maša je napisala nekaj o tem, katere knjige je že

prebrala in jih še bo, Valentina je napisala o bralnih počitnicah, jaz pa o tem, kako knjige izpodriva računalnik, kar ne smemo dopustiti, saj je knjiga nenadomestljiva. Učenca OŠ Bakovci sta z mamo iz Dokležovja še zaigrala prizorček iz pisateljicine knjige. In potem je do besede prišla pisateljica Karolina Kolmanič. Kot smo vsi ugotovili, je res polna življenjskih izkušenj in modrosti, ki jih rada razdaja drugim, svojim bralcem. Prisluhnili smo še pesmi o Prekmurju in o materi, ki sta uglasbeni. Ob zaključku srečanja smo še poklepetali s pisateljico ob prigrizku in se poslovili v pričakovanju ponovnega srečanja ob izidu njene nove knjige.

Saša Baler, 9. a OŠ Bakovci

MALI RIJTAR

Kristina Brenkova

»Vsak človek ima na večernem nebu svojo zvezdo. In če dela prav, zupa, ve, kaj hoče, želi, je to zlato, ki mu pripada in ga lahko dobi.« Tako je zapisala mladinska pisateljica KRISTINA BRENKOVA, ki je v letošnjem letu tiho in mirno zapustila Svojo dolino in v 99. letu poiskala svojo zvezdo na nebu. Rodila se je v Horjulu 1911. leta in bila vse življenje močno povezana z naravo in otroki. Prav njim je posvetila najlepše, kar lahko ustvari pisateljsko pero. Kdo se ne spomni Deklice Delfine in lisice Zvitorepke, Srebrne račke - zlate račke, Kruhka, Babice v cirkusu, Prigode koze Kunigunde, Kanglice kaše. Pisati je začela razmeroma pozno, saj njene prve knjige nosijo letnico 1960. Pisala je tudi pesmice, gledališke in radijske igre in nam v svoji bogati zapuščini zapustila več kot 30 del. Meščansko šolo in učiteljske je

končala v Mariboru, v Ljubljani pa je študirala psihologijo in pedagogiko in iz nje tudi 1939. leta doktorirala. Okusila je vojne grozote, saj se je 1941. leta pridružila OF in skrbela za otroke ilegalčke ter pomagala Ziherlo-

vi mami, da jih niso sovražniki nikoli odkrili. Sama je večkrat povedala, da je vojna in grozote nekaj najhujšega, saj je kot ilegalka tudi sama okusila zapor. Kristina Brenkova pa ni bila samo izvrstna pisateljica; bila je dramatičarka in prevajalka. Prevedla je tudi Piko Nogavičko, Bambija, Kljukca s strehe ... Bila je prva urednica otroških in mladinskih knjig ter je zasnovala zbirke, ki živijo še danes: Najdihojca, Čebelica, Velika slikanca, Cicanova knjižica, Zlata ptica in Mladi oder. Za svoja dela je prejela številna priznanja: Plaketa mladega pokolenja, Levstikova nagrada, Kipec kurirčka, Trubarjeva plaketa; leta 2000 je bila uvrščena na častno listo H.C. Andersena, leta 2007 pa je prejela priznanje mesta Ljubljane. Imela sem to čast, da sem Kristino Brenkovo spoznala tudi osebno. Bilo je leta 1963, ko sem viso-

ko na Komni pod mogočnim Bogatinom srečala preprosta človeka – Kristino in moža Frenka. Povedala sta, da se rada umakneta v tišino gora, kjer v miru pišeta in ustvarjata. Tako se je moje naključno srečanje vse življenje prepletalo z njo in njenimi prečudovitimi knjigami. »Pomladna jutra v naši dolini so dišala po megli in rosi, poletna po pokošenem senu, jesenska po odpadajočem listju, zimska po prvem snegu.« (Moja dolina) Ta knjiga (meni najljubša), ki jo je opremila ena najbolj priznanih slovenskih likovnih umetnic in ilustratorok, Marlenka Stupica, nudi bralcu pravo bogastvo. Naše priljubljene pisateljice ni več, ostale so nam knjige, ki bodo spremljale tudi bodoče bralce in tako bo njena misel živela tudi naprej.

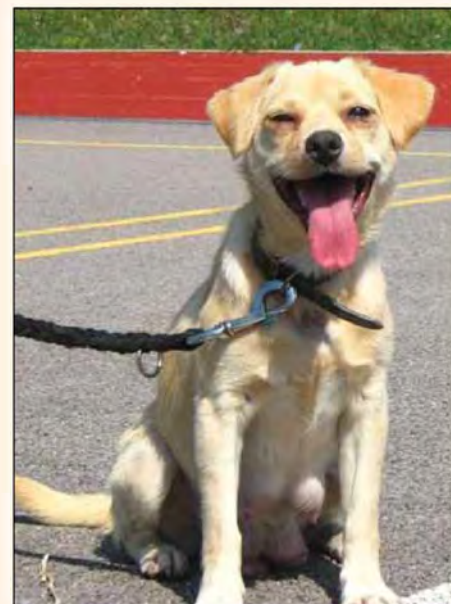
Marija Zver

Tudi živalim zaželimo tople in mirne praznike ter novo leto, preživeto v krogu ljubečih ljudi

Bliža se najlepši čas v letu, bližajo se božični in novoletni prazniki, ki naj nas ne pozabijo spomniti tudi na živali, bitja, ki si poleg človeka delijo ta planet in so tudi, če hočemo ali ne, del nas vseh. V Društvu za zaščito živali Pomurja v Murski Soboti se s posebnim čutom in razumevanjem predajajo poslanstvu nudenja pomoči najbolj nemočnim članom našega planeta – živalim. Tudi letos jim je uspelo, da so marsikateremu psičku in mucu našli novi dom. Pričujoče fotografije so dokaz, da bodo vsaj ti »srečneži« letošnje praznike preživeli v toplem zavetju novega doma in da bodo deležni ljubezni in veselja svojih novih lastnikov. Društvo je mnogim živalim pomagala tudi z

veterinarsko oskrbo, jih steriliziralo, da ne bo še več neželjenih mladičev. Marsikateri majhen, nebogljen kuža ali muca pa bo v teh ledeno mrzlih dneh in nočeh končal nekje sključen in lačen pod kakšnim drevesom ali na kakšnem osamljenem dvorišču in vprašanje je, če bo sploh preživel. Še vedno namreč okoli nas živijo ljudje, ki si zatiskajo oči pred tem tudi zato, ker menijo, da so to le »živali«, ki nimajo možganov in da so

»neumne«. To nikakor ne drži in ni res! Živali so prav tako živa bitja z dušo in srcem in so še kako pametna, vendar nekaterim pač ni v zavesti, da bi o tem premišljevali oz. temu dajali kakšen pomen. Zatorej se v teh praznikih spomnimo tudi teh prebivalcev našega planeta, naših živali. Potrudimo se, da v letu 2010 ne bomo brezbrizni do njih, da jih ne bomo odganjali od sebe (pogosto z brco), če bodo prišli prosit kozar-

Belka prej ... .. in potem.

ček mleka ali košček klobase. Zapomni mo si: če bomo kaj dobrega storili za živali, bomo tudi sebi polepšali življenje in bomo nagrajeni drugje. Če pa spadate med tiste, ki imajo svoje ljubljence doma, pa jih vsake toliko časa stisnite k sebi in se jim zahvalite za vse, kar vam lepega dajejo vsak dan, ko so z vami. Ni večje sreče, kot biti ljubljen in živali ljubijo brezpogojno in brezčasno! Spoštovani občani in občanke! Pomagajte lah-

ko tudi tako, da del dohodnine (0,5%) namenite za dotacijo Društvu za zaščito živali Pomurja (do konca leta 2009 izpolnite obrazec in ga pošljite ali društvu ali pristojnemu davčnemu uradu, kjer ste zavezanec/ka za dohodnino). S svojo dobrotlostjo boste izkazali spoštovanje in ljubezen ter dokazali, da Vam ni vseeno za ta bitja. Vse podrobne informacije dobite na tel. št. 070/879-212 ali po mailu: dzzpom@gmail.com, lah-

ko pa tudi na sedežu društva v Murski Soboti. Prosimo, da s to možnostjo seznanite tudi svoje prijatelje, sorodnike, znance... Tako malo je potrebno, da lahko komu pomagamo in če so to živali, ki same tega ne zmorejo, potem je pomoč toliko bolj dobrodošla... HVALA - v imenu živali, ki so nam neizmerno hvaležne!

Lilijana Žižek

1. poslovno srečanje županov, direktorjev in gospodarstvenikov

Skupnost občin Slovenija, največje reprezentativno združenje slovenskih občin, ki združuje 166 občin Slovenije, je 19. novembra 2009 organizirala 1. poslovno srečanje županov, direktorjev in gospodarstvenikov, ki je potekalo v Ljubljani. Cilj srečanja, ki je bilo prvo te vrste, je bil predvsem povezati občine in gospodarstvenike z namenom bodočega lažjega sporazumevanja. Dejstvo je, da so tako občine kot gospodarstvo tesno povezani in marsikdaj odvisni eni od drugih, zato je poznavanje potreb in pričakovanj

tako enih kot drugih pomembno za razvoj lokalnih okolij. Rdeča nit poslovnega srečanja so bile investicije in tako se je skozi celoten dogodek sledilo zamisli, kako lokalnim skupnostim na eni ter gospodarstvenikom na drugi strani pomagati ter hkrati realizirati idejo v končni rezultat. Po začetnih uvodnih besedah predsednika skupnosti Franca Kanglerja in kratkih predavanjih so si imeli udeleženci možnost ogledati predstavitev podjetij. Dvorana se je tako spremenila v živahno sejmishče, mize, ki so prevzele vlogo stojnic, pa so bile z zanimanjem obiskane. Občinam so tako podjetja predstavila storitve na področju učinkovite rabe energije, razvoju turističnih destinacij, javne razsvetljave, izdelave maket, okoljskih investicij, pa tudi praktične rešitve izgradnje zunanjih igral ter opreme za vrtce, šole

in podobno. Zagotovo so prijazne besede razstavljavcev ter inovativno zarisane predstavitve podjetij marsikateremu županu dale idejo za kakšno novo investicijo v svoji občini, česar se bodo na koncu najbolj razveselili občanke in občani. Na poslovnem srečanju so imeli udeleženci priložnost prisluhniti tudi strokovnjakom, ki so predstavili, kako se načrtujejo in izvajajo investicijski projekti v javnem sektorju ter investicije v grajske objekte. Slednje predstavljajo v Sloveniji velik izziv, saj je mnogo gradov, ki bi s prenovno zagotovili ne le turistično promocijo za Slovenijo, temveč tudi nova delovna mesta in večnamensko uporabo grajskih prostorov. Srečanje se je zaključilo z okroglo mizo, kjer so župani Franc Kangler (MO Maribor), Zoran Janković (MO Ljubljana), Srečko Meh (MO Velenje), Peter Misja (občina Podčetrtek) in investitorji razpravljali o pričakovanih tako občin kot samih podjetij. Razprava je odprla mnogo vprašanj, slišati pa je bilo tudi ogromno inovativnih zamisli in rešitev. Na Skupnosti občin Slovenije se zavedamo, da je takšnih priložnosti, kjer se srečata veji lokalne oblasti ter gospodarstvenikov, premalo. Zato bomo še naprej snovali naše ideje v smeri organiziranja takšnih in podobnih srečanj. Včasih je potrebno zasačiti le eno samcato seme, korenine in listi pa zrastejo sami od sebe.

Okrogla miza (na sliki: Andreja Katič, Zoran Janković, Srečko Meh, Alenka Iskra, Franc Kangler)

Alenka Jarc

Otroci za varnost v prometu

Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota je 11. 11. 2009 v sodelovanju s Policijsko postajo Murska Sobota, pomurskimi osnovnimi šolami in vrtci, Pomurskim društvom za boj proti raku in Osnovno šolo II v Murski Soboti organiziral preventivno akcijo »Otroci za varnost v prometu«. Namen akcije je bil opozoriti voznike na nevarnost alkohola v prometu. Ni naključje, da je bila akcija v novembru, kajti mesec november je mesec boja proti zasvojenostim, alkohol pa je najbolj razširjena droga. Statistike kažejo, da je bil vsak tretji povzročitelj prometne nesreče s smrtnim izidom in vsak četrty s hudo telesno poškodbo pod vplivom alkohola. Na martinovo so policisti in učenci OŠ II iz M. Sobote otroške risbiče z zloženkami o alkoholu delili voznikom. Vsakemu vozniku so zaželeli tudi srečno in varno vožnjo »brez alkohola«. Obenem je bila akcija zaključek likovnega natečaja na omenjeno tematiko. Natečaj je bil namenjen mlajšim otrokom v vrtcih in osnovnih šolah. Na njem so sodelovali:

1. Osnovna šola Beltinci
2. Osnovna šola Prežihov Voranc Bi-

Otroci pred začetkom akcije

strica	19. Vrtec Lendava-enota Hotiza
3. Osnovna šola Gornji Petrovci	20. Vrtec Pertoča
4. Osnovna šola Bakovci	21. Vrtec Črenšovci
5. Osnovna šola Cankova	22. Vrtec Sveti Jurij pri Ščavnici-Sonček
6. Osnovna šola Odranci	23. Vrtec Kuzma
7. Osnovna šola dr. Antona Trstenjaka Negova	24. Vrtec Lendava
8. Osnovna šola Franceta Prešerna Črenšovci	25. Vrtec Ljutomer
9. Osnovna šola Razkrižje	26. Vrtec Murska Sobota- Miške
10. Osnovna šola Veržej	27. Vrtec Rogaševci
11. Osnovna šola Turnišče	28. Vrtec Radenci-Radenski mehurčki
12. Osnovna šola Mala Nedelja	29. Vrtec Kapela-Grozdek
13. Osnovna šola Gornja Radgona	
14. Osnovna šola Bogojina	
15. Osnovna šola I. Murska Sobota	
16. Vrtec Mala Nedelja	
17. Vrtec Cankova	
18. Vrtec Stogovci	

Akcija je bila uspešna. Zadovoljni so bili vozniki, otroci in organizatorji. Vsi skupaj pa si želimo varne vožnje brez alkohola.

Anica Fujs dipl.m.s. Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Javni poziv za legalizacijo orožja – obvestilo za javnost!

Upravna enota Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota, Oddelek za upravne notranje zadeve, je na podlagi uveljavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o orožju podala obvestilo o tem, da je začel teči trimesečni rok za izvedbo legalizacije orožja. S tem je omogočeno lastnikom orožja, ki ni prijavljeno in ki ne izvira iz kaznivega dejanja, dovoljeno pa ga je posedovati, da takšno orožje legalizirajo in pridobijo

zanj ustrezno orožno listino. Legalizacija pa prav tako omogoča oddajo neprijavljenega orožja, ki ga ni dovoljeno posedovati (vojaško orožje, avtomatsko strelno orožje, eksplozivno orožje in razstreliva). Tako orožje je treba oddati pristojnim organom, da ga strokovno odstranijo in uničijo. Med legalizacijo ne bodo izvajali sankcij proti posestnikom orožja, ker bodo s prijavo oz. oddajo orožja prispevali k večji splošni varnosti

ljudi in premoženja. Vse informacije o postopku legalizacije orožja lahko pridobite občani na sedežu Upravne enote Murska Sobota, Kardoševa 2, na www.upravneenote.si/murska_sobota) ali na krajevnih uradih oz. so na razpolago tudi na strani Ministrstva za notranje zadeve RS (www.gov.si).

*Edvard Mlinarič,
vodja oddelka UE Murska Sobota*

Obisk tujih diplomatov v Občini Beltinci

18.10.2009 Zavod za turizem in kulturo Beltinci je za Ministrstvo za zunanje zadeve organiziral tradicionalni jesenski izlet za tuje diplomate, akreditirane v Sloveniji. Izlet je gostil minister Samuel Žbogar. Tuji diplomati namreč vsako leto obišejo druge kraje oz. drugo slovensko regijo in tokrat so prvič obiskali Prekmurje. V občini Beltinci so udeleženci izleta z ministrom Žbogarjem na čelu obiskali Otok ljubezni v Ižakovcih. Ob prihodu jih je najprej pozdravil prekmurski pozvačin in mlade folkloristke z domačim žganjem. Takoj zatem jih je pozdravil in jim zaželel dobrodošlico še župan Milan Kerman. V programu so si gostje ogledali stalno ponudbo na Otoku ljubezni z razstavo o bújraštvu, plavajočim mlinom, folklorna skupina KUD-a Beltinci pa je na brodu predstavila splet prekmurskih plesov. Po ogledu plesov so se diplomati skupaj s plesalci zapeljali z brodom ter na njem skupaj tudi za-

Vožnja z brodom je bila za tuje diplomate posebno doživetje

plesali. Diplomati so si z navdušenje ogledali še predstavljene domače obrti s prikazi pletenja slamnatih izdelkov, pletenja iz koruznega ličja, izdelovanja lesenih krničk in priprave lanu za prejo. Vsem so teknile tudi prekmurske kulinarične dobrote, ki so jih zaužili v

naravnem okolju ob prijetnih zvokih cimbal. ZTK Beltinci Direktorica Elica Horvat Slika 1, 2: Vožnja z brodom je bila tudi za tuje diplomate posebno doživetje.

*ZTK Beltinci
Direktorica Elica HORVAT*

Sokolarjenje v Beltincih

24.-25.10.2009 V soboto, 24. oktobra 2009, je Zavod za turizem in kul-

turo Beltinci skupaj s Sokolarskim društvom Pomurja in Slovensko zvezo za sokolarstvo in zaščito ptic ujed organiziral II. ODPRTJE LOVA S SOKOLI v Beltincih. Prireditelj je potekala v parku pred gradom, kjer so v programu ob slavnostnem od-

prtju nastopili Prekmurski rogisti, Vrtec Beltinci in Radenska konjenica. Sokolarje in vse prisotne goste je pozdrav tudi župan Občine Beltinci Milan Kerman. Sokolarstvo je podrobneje predstavil predsednik Slovenske zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed, dr. vet. medicine Roman Savič. Poudaril je, da je sokolarstvo ena najstarejših oblik lova, vendar pa sokolarstva ne jemljejo le kot lov, ampak kot možnost, da se v tej hitrosti vsakdanjika približajo naravi. Sokolar je lovec, ki se odpoveduje strelnemu orožju in se zanaša zgolj na nogo in moč naravnega plenilca. Lov s sokoli ni le oblika lova, ampak je vanj vložena ogromno dela, saj so ptice vzrejene doma. Vzreja ptic je ena od dejavnosti, s katero se sokolarji ukvarjajo in se trudijo, da bi v naravi ohranili njihovo populacijo. Na prireditvi je sodelovalo 14 sokolarjev, ki so predstavili snežno sovo, našo največjo sovo uharico, stepskega sokola, južne-

Odprtje lova s sokoli v Beltincih

ga sokola, harisonovega kragulja, sokola selca in druge. Obiskovalci so si tako lahko ogledali ptice, ki jih je v naravi zelo težko videti od blizu. Po

končanem programu so si obiskovalci lahko postregli s fazanjo juho in beltinskim langašem, ki so ga pripravile članice Turističnega društva Beltinci,

Vinogradniško društvo Beltinci pa je poskrbelo za pijačo.

ZTK Beltinci Direktorica Elica Horvat

Utrinki iz Ankarana 2009

Tudi v letu 2009 je župnijska Karitas Beltinci omogočila otrokom svoje občine možnost čudovitega preživljanja počitnic, zato je organizirala letovanje otrok v Ankaran. Letos smo letovali že dvanajstič. Ker bodo slike in naši spomini povedali več kot tisoče besed o tem, kako lepo nam je bilo, smo za Vas pripravili kronološki potek druženja Ankaran 2009:

1. Za začetek rožica nasmejanih obrazov, od velikih do majhnih. Veselje, da se spet vidimo in veselje, da smo se spoznali.
2. Na plaži se nismo samo kopali, ampak čas izkoristili tudi za drugačno vrsto druženja: kartanje, delanje za pestnic, pogovor, ...
3. za umetniško poslikavo telesa (brez skrbi, morje nas je »spucalo«),
4. za krst novih animatorjev,
5. hobotnice, ki so skrbno pazile na novopečene animatorje na krstu J.
6. Zabavali smo se tudi s plavanjem na stolp in s skakanjem iz njega.
7. Izkoristili pa smo tudi zdravilno moč naravnega blata.
8. Imeli smo »množično« poroko, temu primerno so neveste metale šopke, ki so jih ostala dekleta spretno lovila.
9. Veselo smo peli in sodelovali pri maši
10. in na igrišču, ob različnih igrah in dejavnostih.
11. Seveda ni manjkal večerni sprehod na plažo, niti angelček za lahko noč.

Zadovoljni udeleženci letovanja

12. Tukaj pa si veselo polnimo trebuščke.

Da je bilo naše letovanje brezskrbno in prijetno, gre zahvala gospe Milki Kavaš, vodji in organizatorici Ankarana, kuharicam: Tili, Micki, Marici, Erži in Mateji, našemu ekonomu gospodu Dragu ter pomočniku Eriku. Z vašo pomočjo in podporo nam je bilo animatorjem veliko lažje. Posebna zahvala gre vam, animatorjem, ki ste bili pripravljeni žrtvovati svoj prosti čas za otroke v Ankaranu. Bili ste odlična ekipa in verjamem, da je bila za vas najlepša zahvala videti nasmejane in srečne obraze otrok, v katerih družbi ste preživeli nepozabni teden. Hvala tudi vsem vam, ki ste nas prijetno presenetili s svojim obiskom na našem letovanju: bivšemu beltinskemu kaplanu

gospodu Boštjanu Ošlaju, sedanjemu beltinskemu kaplanu gospodu Marjanu Pučko in predstavnikom občine na čelu z županom, gospodom Milanom Kermanom. Zahvala gre tudi vam staršem, ki ste nam za teden dni zaupali vaše otroke v varstvo. Hvala za vsa sredstva, ki ste jih prostovoljno prispevali ljudje dobrega srca in končno, hvala še vsem sponzorjem, ki so nam omogočili letovanje in nepozabne nasmehe: Jože Kavaš, Krajevna skupnost Lipovci, Občina Beltinci, Krajevna skupnost Beltinci, Parketarstvo Srša, Vrtnarstvo Jerebic Gančani. Morda čas zabrisal stare bo sledi, a spomin ostane, spomni se še ti!

Mojca Jerebic in Urška Ropoša

Socialna služba in socialne pomoči – pogled v preteklost in sedanosti

V prihajajočih prazničnih dneh bo marsikdo z grenkobo razmišljal o svojem socialnem položaju in marsikdo si ne bo mogel privoščiti niti najosnovnejšega. Zavedam se težavnosti, v kateri so se mnogi znašli, pa ne po svoji krivdi. Morda bo ta moj prispevek/preda-

vanje, ki sem ga imel na Kolpigovem združenju v Slivnici pri Mariboru koga spodbudil, da bo smejeje pogledal v svojo prihodnost in prihodnost celotne družbe, drugega pa spodbudil, da svojemu bratu, sestri, sosedu, znancu ali pa tudi nepoznanemu olepša pra-

znanje in vsakodnevno življenje. Lepo je biti človek in bodimo ljudje! V sedanjem trenutku se nam zelo pogosto postavlja vprašanje organiziranja in delovanja socialnih služb in dodeljevanja socialnih pomoči. To vprašanje postaja tem bolj 'vroča tema', čim bolj se zastruje gospodarski položaj, ki praviloma prinaša zelo veliko brezposelnost. Enaka ali pa še bolj 'vroča tema' pa postajajo čedalje večje socialne razlike med ljudmi. V zadnjem času pa je morda 'najbolj vroča tema' nastajanje 'novodobnih bogatašev' - nekateri jih imenujejo 'tajkuni', ko 'nekateri' v vprašljivih okoliščinah in morda tudi z 'državnimi/strankarskimi blagoslovi', gotovo pa z 'nemočjo države', postajajo več sto milijonski milijonarji v eurih, do česar bi naj prišli na vprašljiv način. Zakaj in kako so lahko torej v Sloveniji v tako kratkem času nastale tako velike socialne razlike, ko pa naj bi bilo še do 20 let nazaj vse družbeno in smo imeli osebne dohodke in združeno delo ter družbeno lastnino? Vedno znova se nam zato postavlja vprašanje: Kaj je človek? Zakaj je človek takšen? Ali bomo sploh poskušali najti odgovor o ureditvi socialno pravične družbe, da/ko bomo lahko skupaj s Trstenjakom rekli: Biti človek! Ko govorimo o socialnem delovanju človeka in njegovih potrebah, lahko rečemo, da je človeštvo skozi tisočletja delovalo kot samopomoč in dobrotelost, ki sta bili bistveni del ljudskega in verskega izročila. Tukaj mislim na razne zapise - pripovedke, bajke, pravljice, zlasti pa na temeljne etične zapovedi in prepovedi, predvsem deset božjih/Mojzesovih/zapovedi in Hamurabijev zakonik, pa številne spise starogrških in rimskih mislecev. Gotovo pa je, da je krščanstvo na poseben način oblikovalo skrb za socialno soljudi, saj je ljubezen do bližnjega temeljna zapoved krščanstva. Prvi kristjani so živeli brez privatne lastnine, kar se je potem nadaljevalo v meniških redovih in bratovščinah,

tako ženskih kot moških, vse do današnjega dne. Z industrijsko revolucijo pa nastajajo nove potrebe in nove oblike in potrebe socialne preventive, nastaja razred delavcev - proletarcev, ki postaja čedalje bolj izkoriščen. V Sloveniji se vzpostavlja zavarovalništvo kot preventivna samopomoč med delavci v primeru nesreč, onemoglosti ali smrti, pride do organiziranja združenstva, ki ga je v Sloveniji uvedel dr. J.É. Krek kot kmečko in kot obrtniško združenstvo, hkrati pa je uvedel krajevno ali združeno hranilnico ali posojilnico. Omenimo tudi sindikalno gibanje, katerega naloga postane, da zaradi nečloveškega kapitalističnega izkoriščanja delavcev le te organizira v boju za osnovne pravice preživetja sebe /delavca proletarca/ in svojih družin. Cerkev je relativno pozno, konec 19. stoletja, reagirala na nove /takratne/ družbene razmere. Papež Leon XIII. je šele leta 1891 napisal okrožnico *Rerum novarum* /nove stvari/, ki jo imenujemo prava delavska okrožnica in pomeni začetek sodobnega katoliškega socialnega nauka. Naslednji papeži so prav tako izdajali okrožnice s socialno vsebino, predvsem pa je drugi vatikanski koncil prinesel pozitiven odnos Cerkve do spremenjenih razmer v svetu. Omenim le še zadnjega papeža Janeza Pavel II., ki sem ga imel priložnost osebno večkrat srečati, ki je 1981 izdal okrožnico *Laborem exercens* /o človeškem delu/, leta 1987 okrožnico *Sollicitudo res socialis* /o skrbi za socialno vprašanje/ in leta 1991 okrožnico *Centesimus annus* /ob stoletnici/. Osnovno sporočilo vseh papeških okrožnic v zadnjih dveh stoletjih je, da je človekova oseba vrednota vsakega socialnega reda, da je potrebna solidarnost človeka do soljudi na vseh stopnjah in da je odgovornost za javno blaginjo na strani države in mednarodne skupnosti. Slovenska ustava v 2. členu določa, da je Slovenija pravna in socialna država. Podlago za urejanje gospodarskih in

socialnih razmerij daje zadnji odstavek 5. člena ustave, ki določa, da država skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladni civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije. Naša ustava nadalje določa, da je funkcija lastnine tudi/predvsem socialna, kar pomeni, da je povezana z dolžnostmi in omejitvami, z zakonom pa se določa način pridobitve in uživanja ter njene meje z namenom, da zagotovi njeno družbeno funkcijo ter da postane vsem dostopna. V 67. členu tako pravi, da je zagotovljena njena gospodarska, socialna in ekološka funkcija. In naša ustava v 33. členu zagotavlja pravico do zasebne lastnine in dedovanja, v poglavju o gospodarskih in socialnih razmerjih pa seveda poudarja gospodarsko, socialno in ekološko funkcijo lastnine. Ko sem prej omenil 'novodobne bogataše', sem s citati naše ustave sedaj želel jasno poudariti, da je privatna lastnina po slovenski ustavi zaščiten in da cenim in spoštujem lastnike kapitala. Želel pa sem predvsem opozoriti na njihovo odgovornost in na odgovornost menedžerjev, da je njihova naloga in skrb za primeren odnos do delavcev in celotne družbe, saj kapital ne more in ne sme biti samemu sebi namen. Zato je njihova naloga skrb za dostojno življenje njihovih delavcev in njihovih družin. Nikakor se namreč ne bi smelo dogajati, da bi delavci /in za slovenske lahko rečemo, da so vestni in pošteni/, izgubili človeško dostojanstvo. Enako velja tudi za odgovoren odnos delavcev do dela. Ob tem je potrebno poudariti, da pa je predvsem naloga države in državnih institucij, da poskrbi za primerno zakonsko ureditev socialnega področja in vzpostavi ustrezno socialno politiko. Država je dolžna, da vzpostavi tak sklop ciljev in ukrepov in drugih instrumentov, da bo tako posameznik kot skupina prebivalstva lahko zadovoljeval svoje osebne in skupne interese. Zakon o socialnem varstvu tako zagota-

vija socialno varstvene storitve in ukrepe, ki morajo biti dostopni vsem pri reševanju osebnih stisk, tako posamezniku, družini ali skupini. Ta zakon zagotavlja hkrati tudi denarno socialno pomoč po predpisanem postopku. Zakon o socialnem varstvu določa, da država preko javnih služb zagotavlja socialno varstvene storitve zaradi preprečevanja socialnih stisk in težav (socialno preventivo, to je aktivnosti in pomoč za samopomoč posamezniku, družini in skupinam prebivalstva) ter odpravljanje socialnih stisk in težav (in to: prvo socialno pomoč, osebno pomoč, pomoč družini za dom in na domu, institucionalno varstvo, družinskega pomočnika, vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji, pomoč delavcem v podjetjih). Dejavnost iz prejšnjega odstavka po Zakonu o socialnem varstvu v Sloveniji opravljajo javno socialno varstveni zavodi, ki so: 62 centrov za socialno delo, 55 domov za starejše, 7 posebnih zavodov za odrasle, 5 socialno varstvenih zavodov za usposabljanje otrok in mladostnikov s težko, težjo ali najtežjo motnjo v duševnim razvoju, 8 kriznih centrov za otroke in mladino. * vir MDSDS* in tudi več materinskih domov, varnih hiš in kriznih centrov, ki delujejo kot javni ali zasebni zavodi ali pod okriljem nevladnih organizacij. Potrebno je še dodati, da po Zakonu o socialnem varstvu lahko poleg javnih zavodov opravljajo socialno varstvene storitve tudi pravne in fizične osebe, ki pridobijo koncesijo na javnem razpisu. Storitve zunaj mreže javne službe pa lahko opravljajo tudi pravne in fizične osebe, ki pridobijo dovoljenje za delo, ki ga daje ali odvzame ministrstvo, pristojno za socialo. Po Zakonu o socialnem varstvu se (poleg zgoraj omenjenih socialno varstvenih storitev in ukrepov) upravičencem zagotavljajo sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje. Šteje se, da je preživetje omogočeno, če

so upravičencu zagotovljeni dohodki, ki so po plačilu davkov in prispevkov za socialno varnost v višini minimalnega dohodka (od 1. julija 2009 ta znaša 226,80 eurov). Do denarne socialne pomoči so upravičene osebe, ki nimajo dohodkov ali pa so ti pod zgornjo višino. Če dohodkov sploh nimajo, prejmejo navedeni znesek v celoti, sicer pa v višini razlike med lastnimi dohodki in navedenimi zneski. Poleg tega cenzusa je pri presoji upravičenosti pomembno zlasti, ali ima posameznik oziroma družina premoženje, s katerim bi se lahko preživljala, ali je uveljavljala vse druge pravice (socialna pomoč je namreč zadnja v sistemu vseh pravic, ko so že bile izčrpane vse druge možnosti za preživetje) in ali je oseba sama aktivna pri reševanju svojega problema. Slednje je pomembno zlasti za vse, ki lahko delajo in morajo biti zato prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje, se vključevati v ponujene programe aktivne politike zaposlovanja ter biti tudi sami aktivni pri iskanju zaposlitve. Višina denarne socialne pomoči je odvisna od tega, ali posameznik živi sam ali v družini. Od 1. julija je tako mogoče pridobiti: za samsko osebo in prvo odraslo osebo v družini do 226,80 eura, za vsako naslednjo odraslo osebo v družini do 158,76 eura, za otroka do 68,04 eura, možno pa je še povišanje za enostarševske družine v višini 68,04 eura. Mogoče pa je pridobiti tudi izredno denarno socialno pomoč. Ta se dodeli v primerih, ko upravičenec sicer presega 'cenzus' za dodelitev denarne socialne pomoči, a se je iz razlogov, na katere ni mogel vplivati, znašel v položaju materialne ogroženosti. V vlogi mora vlagatelj natančno navesti, za kakšen namen potrebuje pomoč in natančno opredeliti višino sredstev, ki jih potrebuje. Upravičenec pa je dolžan prejeto pomoč porabiti samo za namen, za katerega mu je bila dodeljena in v roku 15 dni po prejetju mora pristojnemu centru predložiti dokazila o

porabi sredstev. Če tega ne stori ali pa se ugotovi, da pomoč ni bila namenško porabljena, 18 mesecev ni upravičen do izredne denarne socialne pomoči. Sankcija je zelo stroga, zato naj upravičenci oziroma prejemniki izredne denarne pomoči to dokazilo o porabi pravočasno predložijo. Ob raznih priložnostih potekajo zelo vroče razprave o višini denarnih socialnih pomoči in o prejemnikih - upravičencih, ko naj nekateri ne bi bili upravičeni do njih. Kritike so večkrat na mestu, toda sedanja organiziranost socialnih in inšpekcijskih služb ne zagotavlja celovitega nadzora. Se pa stanje na tem področju še zastruje v smeri preprečitve zlorab. Gotovo bo izboljšana elektronska povezava in sodelovanje ustreznih služb pripomoglo, da bo teh zlorab čim manj. Ob tem pa iz lastnih izkušenj lahko povem, da mnogi zelo težko pridejo po pomoč na center za socialno delo. Mnogi čakajo do skrajnosti, ko je večkrat za ustrezno pomoč že prepozno. Težko je prositi, lažje je dajati. Dostikrat mi pravijo: 'Dajte mi delo, ne rabim denarne socialne pomoči'. In tukaj je naloga države. Potrebna so delovna mesta, ki bodo zagotavljala primerno in človeka vredno plačo. Potreben pa je tudi skladen gospodarski in socialni razvoj Slovenije, da ne bo Prekmurje in Bela Krajina in še nekateri drugi kraji v primerjavi z glavnim mestom v zelo neenakomernem socialnem položaju. Tem ciljem naj služi tudi prej omenjana lastnina, da ne bo potrebnih socialnih pomoči in si bo lahko vsak delovno sposoben sam z lastnim delom reševal svojo socialno varnost. Za ostale pa bo poskrbela država. Zavedam se, da ostaja mnogo odprtih vprašanj. Vsak posameznik potrebuje posebno obravnavo in odgovor. Potrebno pa je biti človek, zato bodimo ljudje in marsikatero težavo bodo rešljive.

Jožef Tivadar

RAZVOJNA AGENCIJA
SINERGIJA
DEVELOPMENT AGENCY

VEM točka RA Sinergija

Izvajanje osnovnih svetovalnih storitev,
povezanih z zagonom, poslovanjem in razvojem podjetij
ter osnovno svetovanje potencialnim podjetnikom

**Brezplačno izvajanje postopkov za samostojne podjetnike
in gospodarske družbe**

*(registracija s.p., ustanovitev d.o.o., izpis iz poslovnega registra, prijava davčnih podatkov,
prijava oseb v osebna zdravstvena zavarovanja, prijava prostega delovnega mesta,...itd.)*

**Informiranje ter posredovanje raznih informacijskih paketov
z vsebinskim poudarkom na aktualnih razpisih**

*(za vključitev v mrežo prejemnikov informacijskih paketov pošljite mail na:
podjetnisko-svetovanje@ra-sinergija.si)*

Program vavčerskega svetovanja in usposabljanja
*(možnost koriščenja storitev podjetniškega svetovanja in usposabljanja
po subvencioniranih cenah)*

Za več informacij pokličite: tel. (02) 538-13-50,

kontakt: Jožica Toplak in Jasmin Kuček

ali se osebno zglasite pri nas

na Razvojni agenciji Sinergija, v Martjancih 36,

ali pišite na e-naslov: podjetnisko-svetovanje@ra-sinergija.si

Javna agencija RS
za podjetništvo
in tuje investicije

Storitve VEM lahko opravljate preko e-VEM sistema, ki je
sofinanciran s strani Evropskega Socialnega Sklada

Projekt women & youth

Prekomejna iniciativa za vseživljenjsko učenje žensk in mladine Dne 7. maja 2009 je Skupni nadzorni odbor Operativnega programa Slovenija-Madžarska 2007-2013 odobril projekt Women & Youth v skupni vrednosti 628.620,39 EUR, od tega je sofinanciran s sredstvi ESRR 507.610,93 EUR. Projekt se bo izvajal od 1. septembra 2009 do 29. februarja 2012. To je eden izmed pomembnejših projektov za ženske in mladino na področju podjetništva na območju severovzhodne Slovenije, Županije Zala in Vas na Madžarskem. Prijavitelj projekta je Društvo za trajnostni razvoj podeželja ŽITEK, ki med drugim deluje tudi na področju razvoja človeških potencialov podeželja ter razvoja in vzpostavljanja novih oblik sodelovanja ter interesnega povezovanja ljudi. Pri projektu sodeluje 7 partnerjev. Društvo Žitek je vodilni partner pri projektu, drugi partner je Bögöte Fejlesztésért Nonprofit Kft., tretji je CELODIN Zalai Alapítvány, četrti Ekonomski institut Maribor d.o.o., peti partner je Zalai Falvakért Egyesület, šesti Goričko društvo za lepše vütro. Sedmi partner je EGIDA, center za lokalni razvoj, svetovanje in storitve, d.o.o. Cilj projekta »Prekomejna iniciativa za vseživljenjsko učenje žensk in mladine – Women & Youth« je prispevek k razvoju čezmejnih regij ter razvoju konkurenčnega in trajnostnega območja sodelovanja s priložnostmi za zaposlitev in zaslužek. Je več kot aktualen projekt v času, ko se v pomurski regiji zapirajo podjetja. Cilj projekta je: -izboljšanje sodelovanja, povečanje konkurenčnosti med ciljnim skupinami žensk in mladih -organizacija delavnic, usposabljanj, izmenjava do-

brih praks, prenos znanja ter nudenje strokovne podpore zaposlenim in brezposelnim preko iniciativ vseživljenjskega učenja v čezmejnem območju SLO in MAD (SLO regije: Pomurje in Podravje, MAD: Županija Zala in Vas) -vključevanje najbolj občutljivih ciljnih skupin – žensk in mladih; združevanje in intenziviranje aktivnosti na področju vseživljenjskega učenja, predvsem usposabljanje mentorjev in človeških resursov na obeh straneh meje, ki bi z inovativnimi pristopi (IKT podpora, e-učenje, ipd.) pripomogli k dvigu samozavesti, dvigu nivoja znanja, pridobitvi novih znanj in zaposlitev itd. Ciljne skupine: zaposlene in brezposelne ženske; zaposleni in brezposelni mladi; lokalno prebivalstvo; študentje oz. mladi z nedokončanimi šolami; gospodinjice iz ruralnega območja; potencialni podjetniki; civilna iniciativa; člani neprofitnih društev. V okviru projekta se bodo organizirale različne delavnice ter usposabljanja za manjše skupine udeležencev s predvidenimi temami: motivacija za podjetništvo, podjetniške ideje, konkretna praktična znanja, jeziki. Organizirali se bodo tudi različni tečaji, in sicer: tečaji IKT (informacijsko-komunikacijske tehnologije) in jezikovni tečaji, tečaji za usposabljanje sobaric, tečaji kako pridobivati nacionalna oz. evropska sredstva, kako prijaviti projekte, tečaji učenja na daljavo, tečaji za mentorje, ki bodo pomagali pri učenju na daljavo in uspešno usvojili znanja Moodle aplikacije (učenje na daljavo, ki bo večinoma potekalo na madžarski strani, saj na območju županije Zala in Vas učenje na daljavo še ni poznana večšina, predvsem pa ni razširjeno kot v Sloveniji) in podobne tematike. V projektu bomo nudili tudi izmenjavo dobrih praks, prenos znanja ter nudenje strokovne podpore zaposlenim in brezposelnim preko iniciativ vseživljenjskega učenja v čezmejnem območju Slovenije in Madžarske. V okviru projekta bomo vzpostavili tudi info točke. Vsak

od partnerjev bo opremil eno info točko, na kateri bodo za ciljne skupine preko računalnika dosegljivi podatki, kot so: ustanovitev lastnega podjetja, Moodle aplikacija, projektna spletna stran. Hkrati jim bodo usposobljeni mentorji nudili pomoč pri ustanovitvi podjetja, začetnih korakov v tem procesu ter jim posredovali različne informacije o nadaljevalnih tečajih, delavnicah ter drugih podjetniških storitvah. Cilje bomo uresničili tudi preko bilateralnih srečanj, ki jih bomo organizirali na vsaki strani meje za vzpostavljanje novih kontaktov in spoznavanje obstoječih institucij, ki nudijo različne oblike podpore oz. izvajajo vseživljenjsko učenje. Prav tako bomo organizirali delavnice, kjer bomo iskali skupne rešitve za izboljšanje stanja na področju uvajanja in pospeševanja ženskega in mladinskega podjetništva. Udeleženci usposabljanj ter tečajev in delavnic bodo pridobili predvsem praktična znanja, izmenjali bodo izkušnje, nadgradili bodo obstoječa znanja, bolje se bodo povezovali in sodelovali. Vse to bo pripomoglo k ohranjanju poseljenosti podeželja in trajnostnemu razvoju čezmejnih regij. Kot ključni rezultat se bo izboljšala koordinacija in izmenjava znanja med izobraževalnimi in razvojnimi inštitucijami v smislu izvajanja edukacije (treninga) in svetovanja za ženske, mladino in dolgotrajno nezaposlenim osebami. Izboljšana komunikacija bo pripeljala do razvoja in implementacije novih poslovnih idej ter povečala razvoj podjetniške klime na čezmejnem območju. Na ta način se bo spremenil tudi tradicionalen način razmišljanja o „zaposlitvi za celo življenje“ in sodelujoče spodbudilo k dojetanju trendov trga dela v globalnem poslovanju. Realizacija projektne ideje bo pomembno vplivala na spremembo zavesti celotne družbe o pomemb-

Naložba v vašo prihodnost
Operacija delno financirana Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

nosti samoiniciative v cilju vseživljenjskega učenja in splošnega razvoja. Ta projekt je inovativen iz več vidikov: -gre za novo razvite modele podjetniškega usposabljanja za vključevanje deprivilegiranih ciljnih skupin (ženske, mladi, itd.), ki temeljijo na poslovni praksi ne-

FS KUD Beltinci in državno odlikovanje

FS KUD Beltinci je bila v letu 2009 deležna izjemne časti. Predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk nam je podelil državno odlikovanje red za zasluge. Po njegovem mnenju smo si ga zaslužili »za ustvarjalni prispevek in zasluge pri ohranjanju domače folklorne zapuščine v slovenski kulturi in njenem prepoznavanju v tujini«. Folklorna skupina tako na najlepši način obeležuje lanskoletno 70. obletnico delovanja. Državno odlikovanje je poleg Evropske nagrade za ljudsko umetnost iz leta 1985 najvišja čast, ki smo je bili deležni. Odlikovanje sem v imenu FS KUD Beltinci prevzela vodja folklorne skupine Dragica Kolarič. Krajše slovesnosti v predsedniški palači v Ljubljani so se udeležili številni člani folklorne skupine in spremljevalni glasbeniki ter povabljeni. Za vse na žalost v dvorani predsedniške palače ni bilo prostora, zato so skupaj z glasbeniki počakali na ploščadi Cankarjevega doma. Tam smo se jim kmalu pridružili tudi vsi ostali in s skupnimi močmi smo zaplesali nekaj najbolj prepoznavnih prekmurskih plesov. Moji osebni občutki ob prejemu priznanja in čestitk iz predsednikovih rok so bili vznemirjenost, ponos in hvaležnost. Vznemirjenost zaradi tega, ker se pač ne zgodi vsak dan, da si lahko deležen take časti. Ponos na vse aktivne plesalce in godce ter na vse, ki so v preteklosti na kakršenkoli način sodelovali z našo folklorno skupino. V dolgih letih je v skupini sodelovalo ogromno

katerih najuspešnejših institucij in ekspertov v svetovnem merilu, -trenerji, ki bodo usposobljeni za delo po metodah, sledijo znanosti oz. stroki "Organizacijskega učenja", -gre za usposabljanja ter sodelovanje, podprto z IKT tehnologijami (portal, e-usposabljanja, e-komuniciranje, e-prodaja, itd.). Brezplačne delavnice in tečaji se bodo začeli odvijati v začetku naslednjega leta.

izjemnih plesalcev in godcev, zdaj že znameniti vodje folklorne skupine Matija Kavaš, Elimir Szepesy, Boris Žalig, Valerija Žalig in Cvetka Horvat, ponos tudi zaradi tistih, ki so na drugačne načine podpirali folkloro v Beltincih in ji tudi izdatno pomagali. Hvaležnost pa zato, ker se mi zdi, da folklorna dejavnost ni vedno deležna zadostne pozornosti in pomoči države, še posebej, če prihaja iz obrobja države. Državno priznanje je zato primerna nagrada za 70 let truda in trdega dela, hkrati pa nam daje zagon za delovanje tudi v prihodnje. Ob prejemu reda za zasluge smo predsednika povabili, naj nas obišče na Mednarodnem folklornem festivalu v Beltincih. Kot ste se lahko obiskovalci festivala prepričali, je to resnično tudi storil. V soboto, 25. julija 2009, je predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk obiskal Beltince. Ob prihodu smo ga pozdravili člani FS, župan in predsednica KUD Beltinci. Za tem si je v spremstvu gospe Milice Šadl, dolgole-

Obveščali bomo preko spletne strani, preko TV, občinskih glasil ter drugih medijev. Dodatne informacije o udeležbi in prijavi na tečaje in delavnice dobite na naslovu: Društvo za trajnostni razvoj podeželja ŽITEK, Andrejci 33a, 9221 Martjanci Tel.št.: 02/538-13-56 e-mail: info@zitek.si

Predsednica društva, Katja Karba

tne predsednice KUD Beltinci, ogledal fotografsko razstavo, posvečeno zgodovini tamburašev v Beltincih. Ogledal si je tudi postavljanje mlaja, nastop naše folklorne skupine, ki je zaplesala posebej zanj, in tradicionalno predstavitev vseh krajevnih skupnosti občine Beltinci. Obisk je zaključil s slavnostno večerjo v gostilni Tonček. Ob zaključku tega, za FS KUD Beltinci zelo uspešnega leta, bi se rada zahvalila vsem, ki ste nam pomagali utirati pot do prejema reda za zasluge. Zahvalila bi se tudi plesalcem, godcem in vsem, ki ste letos z nami tudi kako drugače sodelovali. Želim, da bi nam prejetu odlikovanje vsem vlilo moči za nadaljevanje uspešnega ustvarjanja. Prav tako si želim, da bi v prihodnje uspeli privabiti še več sovaščanov in soobčanov v naše vrste, bodisi kot plesalce, godce, tamburaše, pa tudi kot pomočnike pri organizaciji folklornega festivala.

Dragica Kolarič

Folklorniki KUD-a Beltinci pred Cankarjevim domom.

Vestičke iz KUD-a Beltinci

Leto se nezadržno bliža h koncu, zato je potrebno počasi narediti bilanco opravljenega dela. V našem društvu smo svoje zadane naloge opravili zadovoljivo, program smo v celoti izvedli, delovali smo na vseh področjih kulture, opravili več kot 50 nastopov folklornih skupin, več kot 20 nastopov tamburašev, gledališka skupina pa je opravila gostovanja v M. Soboti na večih osnovnih šolah. Sodelovali oz. pripravili smo vse proslave občinskega pomena. Sodelovali smo tudi na sejmu za Tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, bili na gostovanju v Avstriji, na Madžarskem, največji dogodek pa je vsekakor nastop za našega predsednika države, g. Danila Turka, na našem festivalu. Prav lepo je bilo nastopiti na visoki obletnici Ekonomske šole M. Sobota, razveseljevati goste v M. Toplicah, gostovati pri prijateljskih folklornih skupinah, ki slavijo visoke jubileje. Plesali smo za visok di-

plomatski zbor RS na brodu na Muri v Izakovcih. V okviru Grajskih večerov smo imeli zanimivo predstavitev - pogovor s pisateljem in pesnikom Dušanom Šarotarjem v poročni dvorani beltinskega gradu. Predstavitev pesniške zbirke Hiša mojega sina in romana Biljard v Dobrayu so obiskali tudi pisatelj Feri Lainšček s soprogo, Klarisa Jovanovič s prijatelji in naši zvesti obiskovalci prireditev. V mesecu decembru bomo imeli podobno srečanje tudi s pesnikom in pisateljem Milanom Vincetičem. Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujem vsem družinam, ki so tudi letos sprejele v svoje domove plesalce iz Belgije, vsem donatorjem, vsem delavcem javnih del, posebno pa občinski upravi za vso pomoč pri pripravi največjega projekta, Mednarodnega folklornega festivala Beltinci. Zahvala velja tudi vsem vam, dragi člani KUD a, ki nesebično žrtvujete svoj prosti čas, ne

samo za vaje, nastope širom domovine in tujine, temveč tudi za samo pripravo festivala, srečelova, vsem, ki pobirate vstopnino, gasilcem za požarno stražo, g. Cirilu za vso pomoč pri postavljanju šotorov, vsem vam, ki pomagajte pri šanku za brezhibno delo. Turističnemu društvu Bratonci se posebno lepo zahvaljujemo za nesebično pomoč pri prenočevanju tamburašev iz Subotice, vsem drugim društvom pa za sodelovanje v sobotnem programu festivala. Posebna zahvalo izrekam našemu županu g. Milanu Kermanu za vso podporo in pomoč ob vsakem času, ko jo potrebujemo. Ob koncu bom voščila vsem vam, dragi občani občine Beltinci, v tem času pričakovanja z voščilom »Poiščimo v svojih srcih iskrico ljubezni in jo razpihajmo, da bo zažarela in ogrela naša premrla srca.«

Lizika Zadavec

Razstava del Likovne kolonije Izak Lipovci 2009 v Beltincih

V beltinskem gradu je bila od 13.11 do 12.12.2009 na ogled razstava umetniških del, nastalih na 17. mednarodni Likovni koloniji Izak Lipovci 2009. Društvo za napredek umetnosti Aquila Lipovci je pripravilo v petek, 13.12.2009, še en zanimiv kulturni večer. Odprli so razstavo del iz kolonije, ki se je odvijala od 26. junija do 6. julija 2009 v Lipovcih. V koloniji so sodelovali in razstavljajo zdaj svoja dela naslednji umetniki: Vlasta Arzenšek Gottstein in Anna Katharina Spelten iz Nemčije, Franko Vecchiet iz Italije, Ilja Kavkaleski iz Makedonije in domači umetniki Cvetka Hojnik, Janko Orač, Karmen Šnut, Veljko Toman, Peter Vernik in Vinko Železnikar. Društvo je ob otvoritvi izdalo tudi katalog

s podatki o avtorjih in reprodukcijami nastalih del. Sodelujoče umetnike in njihova dela je strokovno predstavil mag. Franc Obal, bivši dolgoletni direktor Galerije Murska Sobota. Za kul-

turni program ob otvoritvi je poskrbel cimbalist Miha Denša.

-J. Pi. -

Sodelujoči umetniki in obiskovalci otvoritve razstave umetniških del 17. mednarodne Likovne kolonije Izak Lipovci.

Leto 2009 zelo uspešno za SD Gančani!

Leto 2009 zelo uspešno za SD GANČANI Leto 2009 se neustavljivo bliža svojemu koncu. Zato sem se tudi odločil, da napišem nekaj o našem delu v tem letu, ki je bilo zelo dobro, pestro in za nas tudi zelo uspešno. Strelsko društvo Gančani, ki sedaj že nekaj let nastopa z mladimi strelci, ki so začeli tekmovanja v najnižji pionirski regijski ligi, so letos pokazali svojo kakovost. Letošnje leto tekmuje v regijskih in državnih ligah, to pa so: 3. državna članska liga, mladinska državna liga, pionirska državna liga, regijska članska liga (serijska zračna puška) in regijska pionirska liga. Udeležili smo se tudi državnega prvenstva za mladince v Ljubljani, za pionirje prav tako v Ljubljani in regijskega prvenstva v Turnišču. Prav ta tekmovanja, ki so za vsak klub ali društvo zelo pomembna, so nam prinesla zelo velik uspeh. Sedaj pa nekaj rezultatov naših tekmovalcev v ekipni in posamični konkurenci: Državno prvenstvo mladinci, Ljubljana: ekipno 2.mesto (Mitja Černi 5.mesto, Denis Verbančič 7.mesto in Lukač David 22.mesto). Državno prvenstvo pionirji, Ljubljana: ekipno 2.mesto (Jernej Černi 7.mesto, Jure Zelko 21.mesto, Damir Verbančič 23.mesto). Regijsko prvenstvo, Turnišče: mladinci ekipno 1.mesto (Mitja Černi 1.mesto, Denis Verbančič 3.mesto in David Lukač 7.mesto) in pionirji ekipno 3.mesto (Jernej Černi 1.mesto, Jure Zelko 10.mesto, Damir Verbančič 16.mesto). Razen teh treh velikih tekmovanj, ki sem jih naštel, moram omeniti še nekaj zelo dobrih rezultatov posameznikov. Mitja Černi je po končanem tekmovanju v 3.državni članski ligi za sezono 2008/09 zasedel 1.mesto, v mladinski državni ligi 2.krog za sezono

David Lukač, Denis Verbančič, Mitja Černi na podelitvi v Ljubljani na državnem prvenstvu s trenerjema.

2009/10 3.mesto, v dopisni ligi na državnem nivoju 1. mesto in na mednarodnem mladinskem tekmovanju v Račah 6. mesto. Mitja je tudi naš najboljši strellec in edini športnik posameznik razen hokejistov Lipovec iz občine Beltinci, ki ima priznano veljavno kategorizacijo Olimpijskega komiteja Slovenije. Jernej Černi je v 3. krogu pionirske državne lige v Ljubljani za sezono 2008/09 zasedel 3. mesto in v pionirski regijski ligi po končani sezoni 2008/09 2.mesto, v dopisni ligi na državnem nivoju pa prvo mesto. To so samo naštetih rezultati in lahko rečemo samo zelo zelo dobro za tako maloštevilčno ekipo kot je naša. Upamo in si želimo, kot pravi rek "da bo iz majhnega zraslo veliko". Zato izkoriščam tudi to priložnost in vabim mlade, ki jih zanima šport-streljanja z zračno puško, da nas poiščejo in se nam

pridružijo. Trenutno so naši registrirani tekmovalci poleg zgoraj že omenjenih še: Blaž Karajica, Tadej Rojnik, Tamara Černi, Klemen Kolar, Sebastjan Lukač, Matej Kous, so pa še drugi, ki obiskujejo naše treninge in za katere upam, da bodo tudi ti v kratkem dobili svojo priložnost. Povem naj tudi to, da tekmovalci prihajajo iz različnih vasi naše občine, ne samo iz Gančan. Udeležujemo se tudi tekmovanj, na katera nas povabijo druga društva ali klubi. Zato smo se odločili, da tako tekmovanje organiziramo tudi sami. Izvedli ga bomo 5. decembra na našem strelišču v Gančanih. Podrobneje o njem pa v prihodnji številki Mallega rjatarja. Ker pa se približujejo prazniki, bi na koncu rad zaželel vsem miren božič in srečno novo leto.

Štefan Černi, predsednik SD Gančani

Enajstič o sladkorni bolezni

V Pomurju zelo tesno in koristno sodelujejo kar štiri društva diabeti-

kov (Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota). Sicer pa je med Slovenkami in Slovenci 11 odstotkov bolnih za sladkorno boleznijo, v društva pa se jih vključijo le tretjina. Vsa štiri pomurska društva tako vključujejo okrog 800 članic in čla-

nov. 7. novembra 2009 je potekalo 11. državno tekmovanje osnovnošolcev in srednješolcev v poznavanju sladkorne bolezni. Organizirala ga je Zveza društev diabetikov Slovenije (združuje 40 društev), zaradi velikega števila prijavljenih tekmovalk in tek-

movalcev je eno tekmovanje potekalo v Ljubljani na srednji zdravstveni šoli, drugo pa na osnovni šoli v Radencih. V Ljubljani je sodelovalo 167 osnovnih in 35 srednjih šol s skupno 575 tekmovalkami in tekmovalci, v Radencih pa 91 osnovnih in 13 srednjih šol s skupno 300 tekmovalkami in tekmovalci. Pravico sodelovanja so namreč imeli po trije najboljši šolarji vsake šole, ki so dosegli najmanj 34 točk od 40 možnih na predhodnih šolskih tekmovanjih, kjer je na 300 šolah sodelovalo kar 9 tisoč tekmovalk in tekmovalcev. Samo na tekmovanju v Ljutomeru je bilo zabeleženih 200 tekmovalcev. Kot je povedala podpredsednica Zveze društev diabetikov Slovenije Maruša Pavčič (na priloženi fotografiji!), gre za tekmovanje iz poznavanja sladkorne bolezni in je tovrstno tekmovanje v Sloveniji sama predstavila na mednarodnem kongresu diabetikov jeseni 2009 v Montrealu v Kanadi. Bilo je posebej pohvaljeno kot nekaj edinstvenega, saj poteka v svetu le v naši državi. Glavne podatke za sodelovanje na tekmovanju iz znanja o sladkorni bolezni lahko tekmovalke in tekmovalci najdejo v posebni brošuri za pripravo na tekmovanja (Abe-

cedarij sladkorne bolezni dr. Aleša Skvarče), kjer so zajete vse osnove za vprašanja na tekmovanjih, Institut za varovanje zdravja Slovenije pa je na svojih spletnih straneh objavil kar tri knjižice z gradivom (Gibanje, Telezna teža, Prehrana). Na voljo so tudi članki v reviji Sladkorna bolezen, pa še zbornik s predavanj za mentorje, ki so poseben seminar obiskali konec septembra 2009. Kako so se odrezali pomurski šolarji, učenke in učenci z obeh bregov reke Mure? Na tekmovanju v Radencih, kjer so sodelovale šole Koroške, Štajerske in Prekmurja, je sodelovalo 22 osnovnih ter 5 srednjih šol s skupno 81 tekmovalkami in tekmovalci. Srednješolci so osvojili 4 zlata in 7 srebrnih priznanj, osnovnošolci pa 16 zlatih in 32 srebrnih priznanj. In kakšen je bil uspeh šolarjev s področja občine Beltinci? Sodelovale so tri šolarke – tekmovalke z osnovne šole Beltinci: Lea Sečkar je z doseženimi 39 točkami osvojila zlato priznanje, Katja Ružič s 33 točkami in Urška Šinček s 34 točkami pa sta osvojili srebrni priznanji. Čestitamo!

Besedilo in fotografija: Filip Matko

Mentorji in učenci na tekmovanju

90 let Sokolstva v Prekmurju

Po priključitvi Prekmurja h Kraljevini Slovencev, Hrvatov in Srbov po prvi svetovni vojni so jeseni leta 1919 pričeli na delovna mesta v Prekmurje prihajati številni izobraženci (uradniki, odvetniki, učitelji, finančni strokovnjaki) iz notranjosti Slovenije, ki so s seboj prinesli številne ideje o življenju in delu v drugih krajih domovine. Tako je prišlo tudi do pobude za ustanovitev športnega kluba ali organizacije, ki bi športno dejavnost zajela. Po zgledu z desnega brega reke Mure, kjer je bilo v Ljutomeru Telovadno in kulturno društvo Murski sokol ustanovljeno že leta 1903 (leta 1919 preimenovano v Sokol Ljutomer!), je prišlo do ideje za podobno društvo na levem bregu Mure, kjer je že čez dobrega pol leta, 18. marca 1920, na ustanovnem občnem zboru v čitalniških prostorih hotela Krona (Dobray), danes gostišče Zvezda na Trgu zmage v Murski Soboti, bilo ustanovljeno Telovadno in ljudsko prosvetno društvo Sokol. Kot eno glavnih nalog so si ustanovitelji zadali zgraditev Sokolskega doma, ki so ga svojemu namenu predali 30. novembra leta 1929. So pa poleg Odbora za gradnjo Sokolskega doma imeli še Odbor za postavitve spomenika Sokolskim legionarjem (spomenik na murskosoboškem pokopališču je bil odkrit 7. junija 1931!), dramski odsek, pevski odsek, godbeni odsek, fanfaro (trobentače), lutkovno sekcijo, smučarsko sekcijo, knjižnico in dijaški telovadni odsek. Ideja sokolstva se je hitro razširila po vsem Prekmurju in leta 1929 so bila poleg Sokola v Murski Soboti delujoča društva še v Rogašovcih, Šalovcih, Beltincih in Lendavi, poleg teh društev pa še 19 sokolskih čet (Cankova, Gederovci, Brezovci, Moščanci, Pečarovci, Strukovci, Puconci, Tišina, Rakičan, Mačkovci, Dolenci, Grad, Martjanci, Zenkovci, Pertoča, Bakovci, Gornji Petrovci, Be-

nica in Perišovci). Skupno s sokolskimi četami po vaseh je v telovadno organizacijo Sokol Murska Sobota bilo vključenih 415 pripadnikov, od tega 85 članic. Zelo odmevne prireditve Sokola so bili zleti, ko so se širši javnosti predstavili s svojimi telovadnimi nastopi na prostem (10. julija 1921 v Murski Soboti, 12. julija 1921 v Radencih, 24. julija 1921 v Gornji Radgoni, 16. februarja 1922 v Murski Soboti, 2. julija 1922 v Murski Soboti, 8. julija 1923 v Murski Soboti, 1. junija 1924 v Murski Soboti, 14. marca 1925 v Beltincih, 13. in 14. junija 1925 v Murski Soboti, 4. aprila 1928 v M. Soboti, 1. julija 1928 v Veržuju, poleti 1928 v Beltincih, 26. junija 1932 v Beltincih, 6. avgusta 1933 v Bel-

tincih, 24. junija 1934 v Beltincih, 23. junija 1935 v Beltincih, 1940 okrožni zlet v Ljutomeru). V Mursko sokolsko okrožje so bila včlanjena v letih po 1. svetovni vojni društva Ljutomer, Murska Sobota in Gornja Radgona ter odsek ljutomerskega Sokola v Križevcih pri Ljutomeru. Pomisliti moramo, da v Mursko Soboto še ni vozil vlak in ne avtobusi, zato so se morali vsi nastopajoči in gledalci pripeljati na lojtrskih vozovih. Najbližji so bili Ljutomerčani s četo iz Križevca pri Ljutomeru, ki so se pripeljali 20 kilometrov daleč. V lendavskem okraju sta bili društvi v Lendavi in Beltincih ter četi na Benici in v Perišovcih. In kako je bilo na področju sedanje občine Beltinci? O tem je veli-

ko zapisanega v knjigi Hermana Štidla Zgodovina Telovadnega društva Sokol Murska Sobota (iz leta 1994 in 2000): Sokolsko društvo v Beltincih 14. marca 1925 je bilo ustanovljeno Sokolsko društvo Beltinci, dokaz širjenja naprednega elementa na podeželje. Vas Beltinci je štela tistega časa nekaj nad 1534 prebivalcev. Društvo je bilo ustanovljeno na pobudo učitelja Slavka Kocmuta (doma iz Studencev pri Mariboru). Leta 1929 je bil po svoji lastni želji premeščen za telovadnega učitelja nekam v Banat (Vojvodina). V beltinskem Sokolu sta dolga lera delali javni delavki, učiteljici Štefka Prešeren in Ivanka Šket. Predvsem Štefka Prešeren, ki je v Beltincih službovala do jeseni 1940. leta, je zapustila med domačini najgloblji vtis požrtvovalne in priznane javne delavke. Nekaj časa je bila društvena načelnica. Prvi odborniki so bili Štefan Vereš (čevljar), Štefan Raduha, Ivan Čačovič, Ida Kofol – poročena Bezjak, družina Stanka in Valerije Medvešček (sinova Boris in Dušan), dr. Mirko Sesardič, Suzana Kosovič, Berta Beltram, Anton Kosi. Poleg Prešernove se je s sokolskim delom najbolj obremenjeval Stanko Medvešček, uradnik na posestvu grofice Marije Ziscy (Ziči). Ker je bil odkrit socialist, napredno demokratično usmerjen, ga je grofica odpustila z dela. Z ženo in otrokoma se je odselil v Gomilice. Društvu so pri delu pomagali tudi učitelji iz okoliških krajev: iz Ižakovca Pepi Gaberc z ženo Anico, Milko Gaberc in Marija Rojko; iz Odranec Gabika Krebs in Milan Kajč; iz Lipe Janko Ozmec in Marija Tauzes; iz Lipovca Franc Gumilar. Pozneje so se društvenemu delu priključili še Leopold Conradi, ki je bil podstarosta, lekarnar Herman Klobučar, Suzana Babič, Franc Pisanski, Silva Ukmar, Marija Jericijo, Anton Hajdinjak, Avgust Pustaj, Joško Bezjak (po vojni je vodil nižjo glasbeno šolo v G. Radgoni), Fran Mikuš in njegova žena Danica, Pavla Božič, Ferdo Šprager, Franc Rešek, Aleksander Sabo, Mihael Gruškovnjak in

Utrinek iz razstave

drugi. V društvu so delali, telovadili in igrali najbolj pridni (znana so imena naslednjih naraščajnikov, dece in članov), predvsem Marija Mici Balažic in njeni dve sestri Viktorija in Justika, Karči Rajner, Tinec Hartman, Rozalija Štaus, Helena Štrokaj, Mihael Gruškovnjak, Aleksander Sabo, Štefan in Martin Fujs, Ivan Brumen in Martin, Avguštin Balažic, Lojze Raduha, Fonza Horvatič in Oto, Ivan Smolko, Franc Sagadin, Jože Pintarič, Albin Sagadin, Jože Lipič, Tinec, Vanek in Štefan Hartman, Colnarjeva, Skočin, Šilovinar, Švegl, Antonija Krabonja - Osterc, Blaž Lutar, Požar, Kroflič... Sokoli Beltinec so sprva telovadili v sobici, last gostilničarja Štefana Zemljiča, Ludvika in Oskarja Koblencerja, trgovca iz Rogashevec, pozneje Geze Rituperja. Ko pa so ljudje začeli bojkotirati gostilničarja, ker je oddajal sobico Sokolu, so se Sokoli za nekaj let preselili v prostore gostilne Ludvika Sapača. Za svojo dejavnost so uporabljali večji prostor ob gostilniškem kegljišču. Vanj so namestili tudi drog in bradljo, ki jo je Sokolom priskrbel Slavko Kocmut. Tam je bil tudi zloščljiv oder dimenzij 10 x 7 metrov, ki sta ga napravila društvena člana Mihael Gruškovnjak in Aleksander Sabo. Po nekaj letih gostovanja pri Sapaču so se ponovno vrnili v prostore gostilne Zemljič-Koblencer-Rituper in tja prenesli tudi zloščljiv oder. Prvi javni nastop so imeli 1928 leta. Poiskali so si prostor za nastop na dvorišču »stare občine«. V hladnih mesecih in pozimi so imeli vadbo v sobi, v gornjih prostorih pri gostilničarju Zemljič-Koblencerju, pozneje pa v zgradbi na dvorišču ob potoku Črncu, istega lastnika. V prostoru je bil tudi oder. Poznejši gospodar gostilne je bil Geza Rituper. V Sokolu Beltinci so začeli zelo uspešno delovati po 5. decembru 1929, ko je izšel Zakon o ustanovitvi Sokola Kraljevine Jugoslavije (z istim zakonom je bila ukinjena katoliška organizacija Orlov!). Poleg organizirane telesne vadbe (proste vaje, vaje na bradlji in simbolične vaje od spremljavi glasbe na klavirju) so pri-

pravili še odrske igre, kar je veliko pomenilo v časih, ko še ni bilo nobenih tovrstnih kulturno-prosvetnih društev. Kljub majhnemu prostoru in odrčku, brez ustrezne opreme, so člani beltinskega Sokola uprizorili nekaj težjih ljudskih odrskih komadov, kot na primer: Ksaverja Meška »Pasijon«, Marice Kumanove »Prisega opolnoči«, Josipa Jurčiča veseloigro »Berite novice« in burko »Botra Negra«, Janeza Jalna »Srenja«, »Bratje« in veseloigro »Stražar in postopač«, Frana Saleškega Finžgarja »Razvalina življenja«, D. Vodopivca »Luknja v namiznem prtu« in »Čašica kave« ter Nušiča »Navadni človek« na prostem (ob priliki otvoritve domačega letnega telovadišča). Letne prireditve in društvene nastope so beltinski Sokoli sprva opravljali na »pašniku za marofom«, dokler jim grofica Ziscy ni podarila travnatega prostora ob cesti proti Gančanom v velikosti 120 x 40 metrov. Na »pašniku za marofom« so si najprej želeli postaviti telovadni dom in celotno površino ograditi. O tej nameri so ponovno spregovorili proti koncu leta 1938; 13. februarja 1939 so sprejeli celo sklep o pristopu h gradnji, a je temu odločno nasprotovala grofica Ziscy. Okoli leta 1930 so se v Beltincih pojavile prve smučiči. Z Dunaja, kjer je živela njegova mati, jjih je prinesel dijak 3. razreda mariborske gimnazije, Elemer Szepeszy - Panči, kasneje dolga leta lekarnar v Beltincih. 26. junija 1932 je bil v Beltincih okrožni zlet sokolskih društev in čet murskega sokolskega okrožja. Na predvečer zleta je bila po vasi baklada. Na dan zleta je bila najprej povorka, nato nastop, ki je vseboval 16 točk. 2. oktobra 1932 sta bili v sokolski dvorani - telovadnici (hotel Krona - sprva last hotelirja Štefana Zemljiča, nato bratov Koblencer in nazadnje Geze Rituperja) na sporedu dve veseloigri. Po letu 1930 je bil starosta društva Pepi Gaberc, učitelj iz Ižakovec. 6. avgusta 1933 so imeli beltinski sokoliči in sokoličice na svojem letnem telovadišču svojevrstno telovadno akademijo na prostem. Na programu je bil

telovadni nastop vseh oddelkov, petje in igra »Bucek v strahu«. Tedaj je društvo štelu 42 članov, 32 članic in 54 naraščajnikov. Skupaj je bilo v beltinskem Sokolu 128 članov. 24. junija 1934 je bil v Beltincih sokolski telovadni nastop, ko je nastopilo 350 telovadcev iz Murske Sobote in sosednjih sokolskih čet. Leta 1936 je beltinski Sokol dobil lutkovni oder, ki ga je društvu priskrbel Štefka Prešeren. Na njem so uprizorili veliko lutkovnih igrice, kot na primer: Gozdana, Razbojnik Moros, Gašperček preganja strahove... V beltinskem Sokolu je za kulturno-prosvetno delo skrbel Ida Kofol - poročena Bezjak. Dvorano z zloščljivim odrom so koristili pri gostilničarju Rituperju v prvem nadstropju. Prvotni telovadni prostor ob Črncu pa so namenili knjižnici in drugim dokumentarnim stvarjem (pokali, diplome, uradni spisi). Zadnjič, pred izbruhom 2. svetovne vojne, so beltinski Sokoli nastopili na okrožnem zletu 1940 v Ljutomeru. Skupaj z gostitelji, Sokoli iz G. Radgone in Križevca pri Ljutomeru, so nastopili z žensko in moško vrsto. Za uspehi nastop na orodju so prejeli nagrado in pisno priznanje. Do pričetka 2. svetovne vojne, leta 1941, je delo Sokolov napredovalo na vseh področjih, še posebno pri dvigu narodne zavesti Slovencev - Prekmurcev. Zatorej so madžarski okupatorji ob svojem prihodu zajeli vse premoženje Sokolov, zasegli in zažgali vse knjige sokolske knjižnice ter društveni arhiv. Po drugi svetovni vojni se je delo predvojnega Sokola obudilo v Telovadnem društvu Sobota, ki se je preko Fiskulturnega društva Murska Sobota preimenoval v Telovadno vzgojno društvo Partizan. Iz različnih sekcij TVD Partizan so pozneje izšli samostojni športni kolektivi: roket, namizni tenis, nogomet, lahka atletika, plavanje, odbojka, košarka, šah, kolesarstvo, strelstvo, judo, karate, rokoborba, hokej na travi, ritmična gimnastika in še kaj. Danes tradicijo predvojnega Sokola, povojnega Partizana v Murski Soboti, nadaljuje Društvo

za športno rekreacijo Murska Sobota. Tudi v Beltincih je po 2. svetovni vojni odmevno delovalo TVD Partizan Beltinci. Tako se letos slavi 80-letnica izgraditve Sokolskega doma v Murski Soboti, že prihodnjo pomlad pa 90-letnica Sokolstva na levem bregu reke

Svet združenja v Beltincih

Verjetno ste se, vsaj nekateri, ob pogledu na številno, v oranžne srajce oblečeno mladino, spraševali: "Ja, ka pa se tej ideji?" Šli smo se "skavtski parlament." Že res, da se pri skavtih večinoma igramo, tokrat pa smo se šli malo resnejšo igro. Tako kot vsako leto, smo se tudi letos, drugi vikend v novembru, zbrali delegati (skavtski voditelji) iz cele Slovenije, na rednem letnem "občnem zboru," ki mu po skavtsko pravimo svet združenja; domačemu stegu pa je pripadla vloga gostitelja. Zbrali smo se že v soboto in začeli z duhovno mislijo Sandija Korrena, generalnega duhovnega asistenta. Pozdravil ter vzpodbudil pa nas je tudi domači škof dr. Marjan Turnšek. Sobota je nato zgledala delovno, lahko pa bi jo razdelili na dva dela. V prvem delu so bile različne delavnice (Skavtska okoljska vzgoja, Kako učinkovito je usposabljanje v ZSKSS?, Ustvarimo pravilnik o kroju in oznakah, Pravilnik o regijah) in delagati smo imeli možnost, da skupaj oblikujemo naloge in poslanstvo za tekoče skavtsko leto. V drugem delu pa se je zvrstilo šest informativnih baz: 1. CGP – Celostna grafična podoba, 2. Skavtski dom v Kočevskem rogu, 3. 100-letnica WAGGGS, 4. Delovanje ZSKSS v okviru Evropskih strukturalnih skladov, 5. ŽvN – Skavtska šola življenja v naravi, 6. LMB – Luč miru iz Betlehema 2009. Po napornem sobotnem popoldnevu je sledil sprostitveni večer. KUD Marko iz Beltincec je pripravil kulturni program. Prikazali

Mure. V spomin na te obletnice je bila 7. decembra v avli Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti odprta posebna razstava, dan pozneje (8. decembra) pa še posebna slavnostna telovadna akademija v večnamenski dvorani pri Osnovni šoli III v Mur-

ski Soboti. Nič pa ne bi bilo narobe, če se 90-letnico Sokolstva proslavi tudi v krajih, kjer so se odvijale odmevne prireditve Sokola pred drugo svetovno vojno.

Besedilo in fotografija: Filip Matko

so domače prekmurske plesne, nato pa delegate tudi kakšnega naučili plesati, tako da se je večer končal s skupnim plesom in pesmijo. Nedelja se je začela s sveto mašo, po njej pa je sledil bolj formalni del sveta združenja. Najprej nas je pozdravil ter nam zaželel veliko uspeha pri delu župan Milan Kerman, nato je sledilo plenarno zasedanje, ki je pomembno predvsem iz organizacijskega vidika. Tako smo med drugim sprejeli proračun za naslednje leto in pa Pravilnik o stegih (lokalnih organizacijah). Na tem mestu bi se v imenu stega Beltinci 1 rad zahvalil vsem, ki so nam pomagali pri organizaciji in izvedbi sveta združenja, kaplanu Marjanu, ki je tudi skavt in g. župniku Benkoviču, saj

smo imeli oba dneva na razpolago župnijski dom, domu Janka Škrabana, da smo lahko siti delali, Občini Beltinci, KS Beltinci za uporabo kulturnega doma, PGD Beltinci za uporabo gasilskega doma, KUD Marko Beltinci ter vsem ostalim, ki jih nisem posebej izpostavil. Hvala za spodbude in želje tako škofu dr. Marjanu Turnšku kot županu g. Milanu Kermanu. Svet združenja ponavadi ne gosti tako visokih gostov, zato smo mi lahko toliko bolj veseli. Uspešno organizirani svet združenja za domači steg pomeni pohvalo in nagrado za dosedanje opravljeno delo, obenem pa nas vzpodbuja za še aktivnejše nadaljevanje.

Uroš Koštric – Zabavni Medved

Načelnik in načelnica ZSKSS

Dogajanje v krajevnem Združenju zveze borcev Beltinci

Čeprav nam leta niso naklonjena, saj čas neizmerno hitro beži, se naši člani vsako leto z velikim veseljem odzovejo vabilu na srečanje ob 17. oktobru, dnevu spomina na narodnega heroja Štefana Kovača Marka. Tudi letos je bilo zanimivo srečanje, ki ga skupaj z mladimi študenti iz Beltincev in okolice pripravljamo v prostorih Ambasade ŠKM Beltinci. V kulturnem programu so sodelovali mladi fantje: Iztok Koren je prebiral zanimive mi-

sli velikih mislecev, Mitja Maučec je zaigral na kitaro, Tadej Buzeti pa na ksilofon. Zanimivo, globoko razmišljanje mladega diplomiranega pravnika Bora Kolariča nam je dalo vedeti, da se mladi še kako zavedajo situacije, v kateri se nahaja naša mlada država. Hvala tudi za pozornost, ko ste nam postregli s čajem. Veseli smo, da smo opravili tudi šesti pohod po poti Džemsove čete v okolici Bukovniškega jezera do Voglarjeve kočice in nazaj

do strehovskih goric. Pohoda se nas je udeležilo 12 pohodnikov, kar je za visoko povprečno starost naših članov (75 let) zadovoljivo število. Ker je pred nami mesec velikih pričakovanj in praznovanj, vam vsem, dragi občani občine Beltinci, želim miru, veselja in sreče, medsebojnega spoštovanja in veliko osebnega zadovoljstva.

Lizika Zadavec, predsednica Združenja za ohranjanje vrednot NOB

Ja, to je Cankarjeva ožja domovina - Vrhnika

»Pozdravljeno, ti polje neizmerno, blagodišeče ... pozdravljena, ponosna šuma, do neba pojoča ... in od srca pozdravljen, moj rodni kraj, ki se beliš na zelenem brdu!« (Ivan Cankar) Ja, to je Cankarjeva ožja domovina – VRHNIKA. In sem smo se odpravili v lepem sončnem vremenu iz našega Prekmurja, da si ogledamo lepote, ki jih opisuje v svojih delih naš veliki

pisatelj. Na hribu se je lesketal zvonik Sv. Trojice (žal je cerkev za obiskovalce zaprta, ker jo bodo restavrirali). Srečali smo veliko sprehajalcev, tudi otrok, ki so se vzpenjali na hrib. Okolica Vrhnike je prepletena s čudovitimi sprehajalnimi potmi in je lepo izhodišče k MALNU in na bližnjo PLANINO z razglednim stolpom. Na drugi strani Sv. Trojice stoji ogromna stavba – vojašnica, kjer je služilo vojaščino veliko naših fantov. V bližini ždi MOČILNIK, ki se ogleduje v Ljubljani, v središču kraja pa žalostno sameva nekdanji paradni konj IUV (Industrija usnja Vrhnika). Pred Mantovo zamišljeno sedi Ivan Can-

kar (spomenik)in opazuje mimoidolce. Povzpeli smo se na KLANEC in se ustavili pred muzejem, kjer je nekoč stala rojstna hiša I. Cankarja, ki pa jo je upepelil požar. Družina se je zaradi revščine in uboštva morala velikokrat seliti. Na svojem sprehodu po Vrhniki smo na večjih hišah opazili table z napisom, ki nam pripovedujejo o žalostni usodi družine, ki si je pod njihovo streho poiskala zatočišče. Ogleдали smo si tudi druge zgradbe, ki nosijo ime našega pisatelja: osnovno šolo, knjižnico in kulturni dom. V središču, pred lekarno, stoji tudi spomenik pisatelja KARLA GRABELJSKA, blizu pa je glasbena šola, ki je dala že mnogo dobrih glasbenikov. Tukaj deluje tudi nekaj dobrih pevskih zborov in orkester. Okolica Vrhnike je znana po svojih znamenitostih – BISTRU, kjer je tehniški muzej, ki hrani pravo bogastvo naše kulturne dediščine, zato si ga je vredno ogledati. Vrhniko smo zapustili polni lepih vtisov in premišljevali o pisatelju, ki je s pisanjem zaznamoval našo književnost. »Prešinila me je nekoč misel iz temne globočine, iz bolesti je bila segla, da bom ob tisti uri, ko se bo treba napraviti na zadnjo pot, ugledal s slamo krito kočico, kjer se je rodila moja mati ...«

Pri Cankarju

(I. Cankar – VRZDENEC)

Ljudje odprtih rok

Letošnjega novembra je v Narodni galeriji v Ljubljani že šestnajstič potekala akcija »LJUDJE ODPRTIH ROK«, ki jo je začela slovenska revija NAŠA ŽENA. Tako je bilo v teh letih predstavljenih že več kot petsto posameznikov in posameznic ter skupin, ki imajo dobrodelnost v krvi. Med nami je še veliko dobrih in plemenitih ljudi, zato je prav, da jih opazijo tudi drugi in bodo za vzgled ostalim. Letos je bilo poslanih več kot petdeset predlogov, v finale pa se je uvrstilo šestindvajset posameznic, posameznikov in skupin. Vsi so bili predstavljeni v oktobrski prilogi Naše žene »Ljudje odprtih rok«. V komisiji so bili: onkologinja dr. Metka Klevišar, anesteziistka dr. Mojca Senčar, novinar radia Ognjišče Jure Sešek, socialna delavka Ela Zupančič, pesnik Tone Pavček, psihologinja Marja Strojnjin, sociologinja Zmaga Grah, Aleksandra Klinar-Blaznik z Ministrstva za delo, glavna urednica Marta Krpič ter urednica in novinarka Naše žene Neva Železnik. Srečni in veseli smo, da se je med dobrotnike uvrstila tudi naša članica Marija Lukač. Naša Micka, kot jo kličemo vsi v Dokležovju, je skromna in prijetna ženska. Najdemo jo povsod,

Nagrajenka v družbi voditeljice Ide Baš in svojih članov društva

kjer se kaj dogaja. Brez nje ne mine nobena prireditev v kraju, saj deluje v številnih društvih in organizacijah. Je dobra pevka, zbiralka ljudskega izročila, izvrstna kuharica in gospodinja. Svoje bogate izkušnje prenaša na otroke in vnuke ter vedno rada priskoči na pomoč. Vrata njenega doma so na stežaj odprta vsakemu, ki potrka nanje. Je iskriava sogovornica, človek odprtega srca za vse, ki potrebujejo njeno pomoč. V

skupini za samopomoč je gonilna sila, polna novih idej in zamisli. Skratka – dobrota jo osrečuje, saj pravi, da se dobro z dobrim povrne. Ponosni smo, da so v teh šestnajstih letih dobile priznanje že tri naše članice in ena skupina iz Dokležovja. Naši Micki iskreno čestitamo. Naj nas še naprej osrečuje z iskriavostjo in dobroto!

DPM Dokležovje Marija ZVER

PGD Dokležovje

Mlade gasilke in gasilci - ponos društva Mladinke na državno prvenstvo V 85- letni zgodovini je naše društvo doživljalo veliko uspehov, vzponov in tudi padcev. Menjavale so se mnoge generacije. V društvo so prihajali vedno novi člani in članice, željni dokazovanja in uspehov, tako na tekmovalnem kot na organizacijskem področju. Predvsem tekmovalnost je bila vrлина, ki je odlikovala naše člane. Že v 60. in 70. letih prejšnjega stoletja je bila članska moška desetina kar nekaj let najboljša na takratnih sektorskih vajah (v novejšem času občinska vaja). Naše društvo pa je že v tistem času imelo poleg mo-

ške desetine še žensko tekmovalno desetino. Na te lepe in uspešne čase se naši starejši člani ob raznih srečanjih z nostalgijo in ponosom vedno radi spominjajo. Nadaljevanje tradicije uspešnega dela z mladimi gasilci Po nekajletnem premoru smo v društvu v 90. letih prejšnjega stoletja ponovno začeli z aktivnim delom z mladimi gasilci. Pod mentorstvom Simona Horvata smo takrat ustanovili pionirsko desetino, ki je pozneje prerasla v mladinsko in nato še v drugo člansko desetino. Člani takratne pionirske desetine pa so danes pomemben člen operativnega in administrativnoorganizacijskega kadra društva. Pod mentorstvom Marjana Gjoreka in Ervina Lukača sta na-

stali še dve generaciji ženske mladinske desetine (pozneje članska) in desetina mladincev, ki je pozneje prav tako prerasla v člansko. Z generacijo sedanjih mladink in mladincev pa smo začeli pred štirimi leti (takrat še kot pionirke in pionirji) pod mentorstvom Jožeta Kovača in Venčeka Balažica. Pred dve letoma smo ustanovili še mešano ekipo pionirjev. Da so mlade gasilke in gasilci z mentorjema resno poprijeli za delo, se je pokazalo že lani, ko so se mladinci po prvem mestu na občinski gasilski vaji uvrstili na regijsko tekmovalje, ki je bilo na Srednji Bistrici. Tudi letos so se priprave na tekmovalje začela že v začetku maja, ko smo uspešno opravili pregled društva. Pi-

onirke, pionirji, mladinke in mladinci so pod taktirko mentorjev Jožeta, Venčeka poveljnika in ostalih članov društva pridno in vestno nadaljevali z vajami in pripravami na občinsko gasilsko vajo, ki je bila v športno rekreacijskem centru v Lipovcih. Na občinski vaji smo dosegli odličen uspeh: mladinke in mladinci so v svoji kategoriji osvojili prvi mesti, pionirji pa so osvojili 4. mesto. Društveni uspeh so dopolnili še člani B, ki so tudi v svoji kategoriji osvojili prvo mesto. S petimi tekmovalnimi ekipami in osvojenimi tremi prvimi mesti smo bili člani PGD Dokležovje najštevilčnejše in najučinkovitejše društvo na občinski gasilski vaji! Takoj po končani občinski vaji so se začele priprave na regijsko tekmovanje, ki je bilo v začetku septembra na Cankovi. Pričakovali smo soliden nastop naših mladih gasilk in gasilcev in vsi prav nestrpnost pričakovali razglasitev rezultatov. Na veliko presenečenje in veselje vseh so mladinke PGD Do-

Dokležovske gasilke s priznanjem.

kležovje v konkurenci dvajsetih ekip iz celotnega Pomurja osvojile 1. mesto in se uvrstile na državno prvenstvo, ki bo prihodnje leto. Tudi mladinci so dosegli najboljši čas, vendar pa se zaradi starostne omejitve (16 let) ne morejo udeležiti državnega tekmovanja. Štostovane mladinke, mladinci, mentor-

ja in poveljnik. Upravni odbor in vsi člani PGD Dokležovje smo ponosni na vas in vam iskreno čestitamo k vašemu uspehu. Na državnem tekmovanju vam želimo veliko tekmovalne sreče in čimboljšo uvrstitev!

Dominik Gjörök

Uspešno končana sezona dokležovskih čolnarjev

List v kronologiji društva čolnarjev iz Dokležovja bo tudi pri letnici 09 prav gotovo bogato vsebinsko popisan. Letošnja sezona je za dokležovske čolnarje ob aktivnem delovanju in ob podpo-

ri nekaterih ljudi končana. S kančkom ponosa se lahko pohvalimo z nekaj več kot tridesetimi spusti, ki smo jih pripravili in izpeljali v tem letu, poleg tega smo opravili nekaj čez štiristo ur pro-

stovoljnega dela ob različnih priložnostih ter za kvalitetno delovanje nabavili še nekaj opreme. Že od samega začetka dobro sodelujemo tudi z gasilskim društvom, zato so bili ob njihovi pomoči tudi nekateri letošnji dogodki izpeljani na zavidljivem nivoju. Sezona spustov se za naše društvo ponavadi začne rano spomladi, ko se začne prebujati narava, ki nam kakor starter nakaže, kdaj je pravi trenutek za naš start. Prav pestro je, ko se ob privezu začnejo kazati prve trave in vabijo, da se jih počese in pripravi teren. Nato sledi obdobje, ko se vedno in vedno znova vračamo nazaj, da pokosimo trato ob Muri, posedimo na klopcah ob vodi, pajamo kruh, z ribiči lovimo ribe in že kujemo načrte za naprej. Letošnje leto nam narava ni prizanesla, saj smo morali večkrat sanirati posledice neurij in poplav, ki so štirikrat resneje obiskale tudi naš prostor ob Muri in nam povzročila nemalo

Čolnarji v »akciji«.

dela in žuljev. Ampak vedno znova in znova smo stvari postavili na svoje mesto ter pluli po naši Muri, se na svoj način veselili ter upali, da se čim prej spet snidemo. Uspevalo nam je, da smo se vedno znova in znova dobivali, kar v današnjem času ni kar tako, saj je danes že velik privilegij, če se za prijetno domače druženje sreča nekaj ljudi. V maju smo kresovali na vodi, nato je prišel mednarodni spust murskih ladij, kjer smo se spet srečali z našimi prijatelji Medžimurci in prijetno nam je bilo dva dni spet deliti občutke in spomine, da smo bili nekdanj bratje, ki jih zdaj na žalost mnogih loči le meja. Imamo pa zato Muro, ki nas združuje. Prav gotovo se spet vidimo! Da bi popestrili naše delovanje, smo si letos omislili noviteto, ki je bila t.i. kolesarsko-čolnarska varianta, kot smo ji rekli; namreč, za-

dali smo si start našega čolnarjenja, do katerega smo se peljali s kolesi, katera smo nato naložili na prikolico in se domov odpeljali s čolni! Tudi na Bujraške in Ciglarške dneve se radi zapeljemo s čolni, se tam poveselimo in počastimo tudi te dobro pripravljene dogodke. Pa pride počasi jesen in že je tu čas, ko se narava začne poslavljati v vsej svoji lepoti. S tem nam nekako da vedeti, da je prišel tudi naš čas zaključka sezone. V oktobru smo se zbrali na našem zaključnem kostanjevem spustu, na katerem prav gotovo ni manjkalo kostanjev, saj smo jih letos spekli kar trideset kilogramov. Ker je naša dejavnost še bolj ali manj v zametkih, nas prav gotovo veseli, da vedno več ljudi spoznava naš smisel druženja in nas obišče na prireditvah in srečanjih. To nam daje novih moči za nove cilje, zato že ob koncu

leta pripravljamo program za naslednje leto, ko se podamo novim izzivom nasproti. V potrditev medsebojnega razumevanja in spoštovanja ob koncu leta priredimo še veliko čolnarsko zabavo za vse člane in podporne člane našega društva, na kateri se ob projekciji slik na velikem platnu spominjamo dogodkov iz preteklega leta, obdarimo najzaslužnejše za njihove zasluge ter se poveselimo novemu letu naproti! Cilji niso majhni, so pa zanimivi in dosegljivi. Našli bomo poti do njih! Naj bo vaše življenje v naslednjem letu polno sreče in izzivov, zdravja in veselja. Išcite tam, kjer se vse to da najti, zato vas vabimo, da spoznate celoto mozaika, katerega delčke ste začeli sestavljati, ko ste prebrali ta članek! Pa srečno!

Marko Žižek

Utrinek iz planinskega dnevnika: TRIGLAV - »Nazaj k naravi.«

Tečejo dnevi, tedni in meseci. Leto 2009 se počasi izteka, kar pa ne pomeni, da se s tem končuje tudi celotno naše planinarjenje. Konča se le del na-

ših potepanj po planinah in v naravi, ki jo vsi občudujemo. Prihodnje leto se bomo zopet podali novim izzivom naproti. Planinci Pododbora Beltinci smo bili letos zelo aktivni. Dosti smo kolesarili po Pomurski poti, jo skrbno vzdrževali, obnavljali markacije, bili smo na Pohorju, Lubniku, Kaninu, Peci, Uršlji gori, Boču, Jalovcu, Dovški babi... Naših popotovanj je toliko, da vseh enostavno ni moč opisati, treba pa je po-

udariti, da se radi družimo, radi smo skupaj, najbolj važni pa so seveda spomini in občutki, ki ostanejo. Skozi vsa leta smo osvojili več vrhov, letos pa se je uresničila želja marsikateremu izmed naših planincev – osvojiti Triglav. Avgusta letos se je na to pot podalo šestindvajset pogumnih planink in planincev, od tega kar štirinajst prvopristopnikov. Pot smo začeli s Pokljuke, nadaljevali mimo Vodnikovega doma na Velem polju ter tako neomajno prisopihali do Planike pod vrhom Triglava, kjer nas je pričakal prijatelj Dorči iz Mojstrane. Rahlo utrujeni, a neizmerno veseli, da smo že pod Triglavom, smo si uredili prenočišče in opravili večerjo. Sledil je veseli večer, kar je že utečena navada naših popotovanj. Po napornem dnevu je pomembno sprostiti duha in telo s pesmijo, vici in pogovorom. Pri tem so se nam radi pridružili tudi veseli Belgijci, ki so se tiste dni ravno tako mudili med prečudovitimi slovenskimi vrhovi. Okrog desete ure zvečer smo legli k počitku. Kot pravi planinci smo vstali zgodaj zjutraj, nabrali potrebno energijo ter v gosjem redu zakorakali v skale proti našemu cilju. V začetku nas je spremljala megla, proti vrhu pa

Na vrhu slovenskega očaka je zmeraj čutiti zadovoljstvo.

se je že razjasnilo. Znoj, rdeča lica, zasopihanost, pa tudi malo strahu nekaterih prisotnih je bilo potrebno, in glej, že smo bili na vrhu našega očaka. Kakšno veselje! Sledili so stiski rok, marsikaterega udeleženca pa so preplavile solze sreče, pa naj je bil to njegov prvi, drugi, tretji ali dvajseti obisk! Sledil je krst prvopristopnikov in slikanje, nazadnje pa je iz naših grl zadonela še pesem Po jezeru bliz' Triglava. Z vrha se nam je odpiral lep razgled, zato so sledile kratke učne minute o prostranstvu

okoljskih gorskih lepot: »Glej, tam dol se odpirajo doline Vrata, Kot in Krma, Staničeva koča, pa Kredarica ter Vodnikov dom...« Nato smo začeli sestopati z vrha, pri čemer je bilo treba zelo paziti, hkrati pa se umikati drugim skupinam ter jim v vzpodbudo nameniti kakšno lepo besedo. Varno smo se vrnili nazaj do Planike. Tam smo se okrepcali, se poslovili od našega spremljevalca Dorčija, ki nam je bil v pomoč pri tako številni skupini, pa še bolj varno smo se počutili, saj je vodnik in gorski re-

ševalec. Še en pogled na Triglav in pot pod noge čez Konjski preval, mimo Vodnikovega doma proti avtobusu. Kljub utrujenosti smo se srečni in zadovoljni vrnili domov z obljubo, da se bomo še vračali v Julijce. Leto se res počasi izteka, zato vsem planincem želimo predvsem trden korak in zdravje v novem letu. Za vse Vas, ki to berete, velja enako, dodajamo pa le še eno željo: pridružite se nam – ne bom Vam žal!

Lep planinski pozdrav, Zinka

Potepanje po Krasu in martinovanje TD Brod Melinci

Pred vhodom v Škocjanske jame.

Člani TD Brod Melinci smo se v jutranjih urah odpravili na izlet po Krasu. Pogled v deževno nebo nam ni vzel dobre volje in razpoloženja. Po nekajurni vožnji smo se ustavili na prvi postojanki Lom, kjeri smo se prijetno okrepcali in nadaljevali pot proti Krasu. Obiskali smo Škocjanske jame, ki zavzemajo s

prostornostjo dvoran in podzemne soteske posebno mesto med več sedem tisoč jamami v Sloveniji. Jame krasijo raznobarni kapniki različnih oblik, zavese in prelepe province. Skozi Škocjanske jame teče reka Reka, ki daje celotnemu spletu poseben pečat. Navdušeni in nekoliko utrujeni od hoje smo

se podali naprej na degustacijo pršuta v Lokev. Ob lepem sprejemu in predstavitvi izdelave pršuta je sledila pokušina pršuta in terana, značilnih za Kras. Pot nas je vodila naprej v vinsko klet v Duvovlje. Tam smo spoznali pot nastanka kleti in postopek vinarjenja. Ogled smo zaključili z degustacijo vin in sira. Dan se je nagibal proti večeru. Na poti proti domu smo se ustavili še na večerji. Veseli in obogateni z novimi doživetji smo se vrnili pozno v noč.

MARTINOVANJE

Kot vsako leto smo se tudi letos zbrali na tradicionalnem martinovanju v Ciglarskem naselju ob reki Muri. Začeli smo s krstom, v katerem se mošt spremeni v vino, potem pa nadaljevali z zabavo. Ob dobri kapljici, bujti repi in pecivu smo se greli ob ognju, na katerem so se pekli kostanji in se je pajal kruh.

Mira Mesarič

Poročilo o delu sveta KS Lipovci v letu 2009

Svet KS Lipovci je v iztekajočem se letu imel do tega poročila 6 rednih

in 3 korespondenčne seje, na katerih je sprejel 80 sklepov, napisanih je bilo več kot 140 uradnih dopisov... O vseh izvedenih aktivnostih smo podrobneje poročali v Lipovški poutici, informativnem listu sveta KS, kateri je izšel 6-krat in tudi na spletni strani: www.lipovci.si. Najpomembnejše aktivnosti sveta KS:

1. Prireditve in sprejemi: v marcu smo organizirali sprejem za deklera, žene, matere in (pra)babice, v aprilu in juniju smo imeli spomladanski čistilni akciji, junija pa smo priredili sprejem za lipovske hokejiste po vrnitvi s Portugalske, kjer so osvojili 1.mesto na evropskem prvenstvu, v novembru je bil sprejem za starej-

še krajane, na božični večer tradicionalno obdarimo vse novorojence, malčkom Vrta Beltinci – enota Slamica Lipovci pa sofinanciramo božično novoletno darilo (skupaj s sladkim delom).

2. Vučja jama, Park Pinkava: skozi celo leto skrbimo za urejenost gramoznice, nabavljen je nov traktor za košnjo, postavljenih je 10 masivnih klopi in košev (2 klopi in koš tudi v Parku Pinkava), na ARSO smo dali pobudo/zahtevo za prenos parcele Vučja jama na KS Lipovci.
3. Ceste, poti, kolesarska steze: sprijeti so bile sanirane udarne jame na asfaltiranih površinah, postavljena so dodatna cestna ogledala in znaki, gramozirane so bile poljske poti, kakor tudi bankine na relaciji Krčevina – Vučja jama – Park Pinkava.
4. Javna razsvetljava, vodovod, zazidalni načrt: poleg rednega vzdrževanja je bila izvedena sanacija javne razsvetljave pri h.št. 126 (2 novi luči) in montirana 1 dodatna luč na Trahah. Pri ŠRC je izvedena razširitev vodovodnega omrežja (cca 300 m), istočasno pa pripravljen električni dovod za dve novi lučki javne razsvetljave, za zazidalno območje ŠRC smo dali predlog za spremembo zazidalnega načrta.
5. Vaški dom, Spominski park: prenovljen je prostor in montirana nova vaška kuhinja, dodatno smo uredili okolico in funkcionalnost (oživitev) vaškega vodnjaka. V Spominskem parku Lipovci smo odkrili spomenik slikarju Izidorju Horvatu Izaku.
6. ŠRC: urejen je nov električni dovod z dvotarifnim števcem in nabavljen material za sanacijo ograje.
7. Pokopališče in mrliška vežica: poleg rednega vzdrževanja je nabavljen nov kontejner za smeti in popravljena streha na vežici, izdelan je idejni osnutek za prenovo mrliške vežice, katera se bo pričela v letu 2010.
8. Kanalizacija: začela se je izgradnja kanalizacijskega omrežja; po sklepu sveta KS in potrditvi zbora krajanov

»Prijeti v Lipovce - pri nas je lipou.«

se 286 upravičencem sofinancira izgradnja v višini 875,36 EUR iz sredstev »Vučje jame«.

9. Javna dela: nabavljen je bil dodatni drobn inventar za izvajanje javnih del.
10. Komunalni prispevek: izdanih je bilo 7 potrdil o plačanih komunalnih prispevkih za nadomestne oz. novogradnje.
11. V skladu s finančnimi zmožnostmi podpiramo in sodelujemo pri realizaciji projektov naših društev, klubov, odborov in organizacij za promocijo naše KS.
12. Odprti projekti: kanalizacija, Tematska Lipovska pout, prenova/dograditev mrliške vežice, nadaljevanje ure-

ditve okolice v Vučji jami, ŠRC...

13. Več in obveščanje krajanov: izdaja krajevnega glasila Lipovska pout in informativnih listov Lipovska poutica (6 številčk), zapisniki sej sveta KS; vse objavljeno na lastni spletni strani: www.lipovci.si, ki jo sproti ažuriramo.

V letu 2009 smo se za boljše jutri Lipovcev razdajali člani sveta KS Lipovci: Ema Mesarič, Janko Bezjak, Franc Balič, Alojz Sraka in Franc Cigan, želimo Vam prijetne božične praznike ter veselo, zdravo in srečno novo leto 2010.

Franc Cigan,
predsednik sveta KS Lipovci

Sobotna šola za nadarjene

V soboto, 21.11.2009, je bilo na naši šoli veliko ustvarjalnosti. Izvedli smo namreč kar devet različnih delavnic za nadarjene učence 4., 5. in 6. razreda. Učenci so imeli možnost izbirati med naslednjimi delavnicami:

- Čačke čičke na okrasne vedričke - Krautertöpfe (zeliščni lončki)
- Umski izzivi
- Poučno in zabavno z računalnikom
- Angleški jezik skozi pesem in igro
- Maže in vraže tete Pehte
- Praznične skrivnosti - Izdelek iz lesa
- Ustvarjanje glasbe z računalnikom

Vse delavnice so se izvajale pod mentorstvom pedagogov: Marka Jerebiča, Lidije Pelcl Mes, Darije Roš, Danila Lebarja, Polonce Kolbl, Tadeje Halas, Katje Smodič, Andrejke Zver, Stanke Rajnar ter Simona Lubšine. Ob 12. uri smo za udeležence sobotne šole ter starše pripravili predstavitev

Mladi glasbeniki s svojim profesorjem

vseh delavnic na galeriji šole. Kot vse dosedanje sobotne šole je bila tudi ta skrbno pripravljena in uspešna. Za konec pa misel Galilea Galilei: »Znanja

ni mogoče nikomur dati. Človeka je mogoče le usmeriti, da ga najde v sebi.

Koordinatorica: Angelca Svenšek

Prednovoletna delavnica na OŠ Beltinci

Za učence in starše iz romskih družin naše šole smo v okviru projekta »Uspešno vključevanje Romov v vzgojo in izobraževanje«, ki bo trajal od 2008-2011, člani projektnega tima pripravili prednovoletno delavnico. Bilo je 3. decembra 2009. Delavnici so prisostvovali predstavniki Ljudske univerze M. Sobota, predstavniki Zveze Romov M. Sobota ter romski pomočniki, ki so vključeni v pomurske osnovne šole. Učenci so recitali, peli, plesali, zaigrala nam je tudi skupina Mala Langa. Po nastopu smo v delavnicah izdelovali novoletna darila. Vzdušje je bilo prijetno. Največje zadovoljstvo pa smo ob-

Nastopili smo z velikim veseljem.

čutili, ko smo videli, da so bile na delavnicah prisotne vse vabljenе družine.

Koordinatorica: Angela Svenšek

Nazaj k naravi

Sonce greje nam naravo, pesem naj doni v daljavo. Mi živimo v malem svetu, polnem packarij, neredu. Rešimo

naš mali svet, naj bo lep ta naš planet. Naša mati je narava, dajmo ji kar ji pripada. Naj bo čista in sijoča, naj bo ma-

vrično pojoča. Zdaj počistimo smeti, da planet naš oživi. Eko himna Živimo na planetu, ki ima vsak dan več eko-

loških problemov. Večina teh je posledica zavednega ali nezavednega škodljivega ravnanja človeka. Prav zaradi tega je zgodnje osveščanje otrok o ekoloških problemih zelo pomembno. Drevo, ki ima globoke korenine, bo zrastle visoko. Vzgojiteljice v enoti »Mlinček« se tega zavedamo, zato želimo otrokom privzgojiti čut in odgovornost do narave, same pa se nenehno izobražujemo. V dejavnostih se osredotočamo na nove vsebine in metode dela aktivnega učenja, ki se problemov loteva kritično, ustvarjalno, učinkovito. Že drugo šolsko leto izvajamo eko projekt, tokrat pod naslovom »Nazaj k naravi«. Naše poslanstvo je, da otroci pridobijo izkušnje in spoznanja o zdravem okolju, sami pa z dobrimi zgledi razširjamo znanje in gradimo celostnega človeka za prihodnost. Okolje našega vrtca nam ponuja možnost dejavnega učenja otrok ob neposredni vključitvi v dogajanje in neposrednem stiku z naravo.

»Odomaš z domačimi vrtankami iz kmečke peči.«

Rdeča nit projekta je pridelava in predelava koruze na zdrav, ekološki način. V zastavljen projekt smo k sodelovanju povabili Aktiv kmečkih žena Ižakovci ter starejšo skupino otrok enote »Bibe«

Belinci v obliki medprojektnega sodelovanja.

VZGOJITELSKI TIM
VRTCA »MLINČEK« IŽAKOVCI

Igra

KO SE IGRAMO IN MORDA LE TAKRAT, KO SE OTROK ALI OD-RASLI IGRA, JE NAJBOLJ SVOBODEN, SAJ LE TAKO LAHKO IZRAZI SVOJO USTVARJALNOST. (Winecott) Igra otroka je enkratna in neponovljiva. Pomembna je za razvoj otrokove osebnosti, njegovega ustvarjalnega odnosa do življenja in njegovega okolja. Z igro otrok izraža samega sebe in se samopotrjuje. Igrača ni samo sredstvo igre. Je otrokova spremljevalka, prijateljica in prva, s katero se igra. Otrok igračo ljubkuje, opazuje, zanjo skrbi, igrača pa bogati njegovo mišljenje in čustva. Z njo otrok pridobiva številna spoznanja na čutnem področju, razvija motoriko, spretnosti. Pridobiva si izkušnje na vseh področjih. V igri prevladuje predvsem gibanje. Otrok odkriva v gibanju zadovoljstvo, rešuje probleme in utrju-

je svoje ustvarjalne sposobnosti. Otroci pri igri dajejo občutek neskončne svobode, sproščenosti in privlačnosti. Igra je najprimernejša in najučinkovitejša oblika učenja. Je dejavnost,

ki se izvaja zaradi nje same, spremeni odnos do realnosti in notranje motivira. Je svobodna, odprta in otrokom prijetna.

Marjeta Mesarič

Z igro učimo gospodinjstevskih opravil

Z branjem čez ovire

Učenci, ki radi beremo in sodelujemo pri bralni znački, smo bili nagrajeni z enotedenskimi počitnicami Z BRANJEM ČEZ OVIRE v Zgornjih Gorjah pri Bledu. Prijavilo se nas je lahko le 10 učencev, saj so bili nagrajeni tudi učenci I, II. in III. OŠ Murska Sobota. Z vsake šole nas je bilo po 10 učencev. OŠ Bakovci smo zastopali Andreja Ostanek, Katja Vöröš, Luka Vereš in Tjaša Štesl iz Bakovcev ter Nikolaj Zver, Helena Balažič, Barbara Budja, Tilen Kreft, Maša Sraka in jaz iz Dokležovja. Vsi smo nestrpno čakali ta dan, ko se bomo odpravili na pot. Končno je prišel 26. oktober, ko smo se odpravili dogodivščinam naproti. Otroci smo veseli prihajali na avtobusno postajo in komaj čakali, da se odpeljemo. Zvečer, ko smo prispeli, smo se najprej razdelili po sobah, nato pa imeli večerjo. Po večerji smo imeli spoznavni večer. Vsaka soba se je morala predstaviti in izbrati smo si morali ime skupine. Naša skupina se je imenovala HUDE MRAVLJICE. Povedali so nam tudi, da bomo imeli razne delavnice. To so bile: likovna, literarna, plesna, zgodovinska in astronomska delavnica. Po umivanju smo se odpravili spat. Naslednje jutro smo morali vstati zgodaj.

Odpravili smo se na zajtrk, po zajtrku pa smo imeli delavnice. Bila sem v likovni delavnici, kjer smo izdelovali kazala in škatlice. Pri delu smo se veliko pogovarjali in smejali. Tako je bilo vse do kosila. Kosilo je bilo zelo okusno. Ko smo se vsi najedli, smo morali počakati v jedilnici. Animatorji so nam rekli, da bomo imeli pohod do Bleda. Pot je bila zelo dolga, a smo se potrudili in prispeli na cilj. Tam smo videli Blejsko jezero, cerkev in prelepo mesto. Na koncu smo si lahko kupili kremo rezino ali kaj drugega. Nato smo se odpravili nazaj. Nekaj časa smo lahko bili še zunaj, nato pa smo imeli večerjo. Po večerji smo bili vsi zelo utrujeni in smo se kmalu zatem odpravili spat. V sredo zjutraj smo težko vstali, saj se nismo dobro naspali in od pohoda so nas bolele noge. A pri zajtrku smo se prebudili in spet polni energije začeli nov dan. Ta dan smo šli na pohod v Poključsko sotesko. Hodili smo po gozdnih poteh, majhnih skalah in travnikih. Bilo me je malce strah, saj je bil ob poti prepad. Ko smo prišli nazaj v dom, smo se najedli in se spet razdelili v delavnice. Odločila sem se za zgodovinsko delavnico, kjer smo pisali s posebnimi črkami. V likovni delavnici so spet izdelovali kazala in škatlice, v literarni delavnici so brali knjige in pisali obnove ter spise, v astronom-

ski delavnici so risali ozvezdje, v plesni delavnici pa so pripravljali koreografijo za četrtek. Končno je po tako naporenem dnevu bil čas za večerjo in spanje. V četrtek smo vsi veselo vstali, se najedli in imeli delavnice. Tudi ta dan sem bila v zgodovinski delavnici. Izdelovali smo table z napisi. Bilo je zabavno. Po kosilu smo se z avtobusom odpravili v Kranjsko Goro. Tja so prišli tudi otroci z drugih taborov. Vsak tabor se je moral predstaviti. Mi smo imeli plesno točko. Tam sta bila tudi Jernej Damjan in pesnik Andrej Rozman Roza. Vsi smo bili zelo veseli, da smo se lahko fotografirali z Jernejem. Po končani predstavitvi smo dobili hrano in pijačo, nato pa smo se odpravili po mestu. Lahko smo si kupili kak spominček ali kaj drugega. Ko smo prišli v dom, smo imeli pohod za baklami. Ta pohod se mi je zdel najlepši. Ta dan smo lahko ostali pokonci dlje časa kot ponavadi. Naslednje jutro smo po zajtrku imeli krst, kjer so nas animatorji prekrstili v baronice in barone knjižne molje zgornjegorske. Po kosilu smo se veseli, a tudi malce žalostni, odpravili domov. V taboru je bilo zelo lepo, saj sem spoznala veliko novih prijateljev in prijateljic, ki imamo radi knjige in nam je branje v veselje.

Valentina Lesic, 9. a OŠ Bakovci

Jesenske aktivnosti na POŠ Dokležovje

Šolske klopi so se na podružnični šoli v Dokležovju že dobro ogrele in poleg pouka se je zvrstilo še nekaj drugih šolskih ter občolskih dejavnosti. Takoj v začetku meseca septembra smo na obisk povabili policiste iz PU Murska Sobota. Predstavili so nam njihovo vsakdanje delo in opremo, ki jo uporabljajo. Tako smo dodobra spoznali in tudi preizkusili njihovo vozilo, ki ga v pogovornem jeziku radi imenujemo »marica«. Preverili so naše znanje o prometu in nas poučili o tistem, česar nismo poznali ali vedeli. Prikazali

Obiskali so nas gasilci.

so, kako pomembno je, da smo dobro pripeti z varnostnim pasom in kaj vse se lahko pripeti, če ga ne uporabljamo. Prvi teden v oktobru, ko je bil mesec požarne varnosti, pa so nas na obisk povabili dokležovski gasilci. Tudi oni so nam predstavili delo, gasilsko vozilo ter opremo, ki jo uporabljajo pri požarih in drugih nevarnostih, ki nas ogrožajo. Pohvalili so se s sijajnimi rezultati in pokali, ki jih dosegajo vse starostne

skupine na občinskih, regijskih in državnih tekmovanjih in nas povabili, naj se jim pridružimo. Z veseljem smo preizkušali čelade, zaščitne maske, plašče in še mnogo drugih stvari, ki smo jih našli v gasilskem vozilu in so nam bile zanimive. Najbolj nas je seveda pritegnilo delovanje motorne črpalke, gasilskega in dihalnega aparata. Obojim smo za prikazano vsebino zelo hvaležni in se že veselimo srečanja v pri-

hodnjem letu. V mesecu novembru pa sta oba kombinirana oddelka sodelovala s kulturnim programom na proslavi, ki jo je za starejše občane organizirala Krajevna skupnost Dokležovje. Pred nami je mesec december, v katerem prav tako ne bo manjkalo različnih aktivnosti in prireditev, ki se jih bomo udeležili.

Bojan Vereš

Pomurska liga v elektronskem pikadu - vzhod

Pričeli smo s tekmovanjem v Pomurski pikado ligi vzhod, v kateri letos sodeluje 10 ekip. V boju za prvaka je kar 7 ekip iz naše občine. Tekmuje se po dvokrožnem sistemu, najboljše štiri ekipe pa se uvrstijo na zaključni turnir Pomurske lige. Sprotne rezultate lahko spremljate na spletni strani – www.pizp.webs.com (SLEDI LESTVICA) Že sedaj vabimo vse ljubitelje pikada, da se udeležijo 5. tradicionalnega Občinskega turnirja v elektronskem pikadu za pokal občine Beltinci, ki bo letos 13.02.2010 v vašem domu v Ižakovcih.

Matjaž Györek

	ekipa	tekem	zmage	porazi	seti	igre	točke
1	BALINČEK (Dokležovje)	4	3	1	67 : 33	150:27:00	6
2	PICOLO (Melinci)	4	3	1	61 : 39	142:39:00	6
3	OSA (Radomerje)	4	3	1	59 : 41	140 : 110	6
4	MAŽI BAR 1 (Ižakovci)	4	3	1	57 : 43	130 : 106	6
5	MAŽI BAR 2 (Ižakovci)	4	2	2	55 : 45	126 : 115	4
6	ČENČ (Melinci)	4	2	2	49 : 51	117 : 123	4
7	F1 DOKLEŽOVJE	4	2	2	48 : 52	118 : 123	4
8	VIKTORIJA (Filovci)	4	1	3	35 : 65	94 : 145	2
9	ALADIN (Ljutomer)	4	1	3	35 : 65	90 : 143	2
10	ČARNE VRANE (Ižakovci)	4	0	4	34 : 66	93 : 147	0

Novice iz ŠD Meteor Melinci

ŠD Meteor Melinci tudi v sezoni 2009/2010 tekmuje v pomurski ligi malega nogometa. V jesenskem delu smo dosegli 3 zmage, 1 neodločen rezultat in kar 5 porazov, s čimer nikakor ne moremo biti zadovoljni. Upamo samo, da nam bo v spomladanskem delu tekmovanja šlo dosti bolje. V jesenskem delu smo uredili tudi okolico igrišča (z zemljo smo naredili »tribuno« vzdolž celega igrišča in na njej postavili klopi, kar nudi našim gledalcem lep občutek tudi med samimi tekmami). Ekipa moštva je igrala v sestavi: Tomaž Majcen, Aleš Vori, Robert Majc, Denis Kohek, Sašo Majc, Damjan Slana, Leon Sreš, Simon Gjerek, Borut Majcen, Denis Jerebic, Daniel Duh, Denis

Pozdrec, Dejan Majcen, Matej Jerič, Felicijan Florijan, Aleš Majcen. Trener je bil Branko Majc, med sezono pa ga je zamenjal Franc Erjavec. Fizioterapevt je Janez Maroša, predsednik kluba pa je Jože Pozdrec, hišnik in vzdrževalec igrišča pa Branko Majcen. Vendar vseh teh naših uspehov ne bi bilo brez pomoči vseh krajanov Melinc in še posebej članov Sveta KS Melinci pod vodstvom predsednika Sveta KS Melinci, Andreja Dugarja, za kar se jim vsi v klubu najlepše zahvaljujemo. Ob koncu v imenu ŠD Meteor Melinci želim vsem občanom občine Beltinci blagoslovljene božične praznike ter sreče, zdravja in uspehov polno novo leto 2010. Janez Maroša

Dejavniki tveganja in zaščite od odvisnosti

Dejavniki tveganja in zaščite od odvisnosti

Kot droge označujemo vse tiste snovi, ki združujejo naslednje značilnosti:

1. Ko pridejo v naš organizem, potujejo po krvi do možganov in na različne načine spremenijo njihovo delovanje.
2. Redna uporaba povzroči toleranco in odvisnost:

Zdenka Čebašek-Travnik je zapisa-

la, da je odvisnost motnja in bolezensko dogajanje, za katero so značilni naslednji znaki:

- Močna želja po psihoaktivni snovi (drogi)
  - Oslabljen nadzor nad količino zaužite psihoaktivne snovi
  - Spremenjena toleranca do te snovi (za enak učinek je potreben vedno večji odmerek snovi)
  - Odtegnitveni (abstinenčni) znaki
  - Nadaljevanje z uživanjem snovi kljub jasnim dokazom o škodljivosti tega početja
  - Uživanje snovi postane pomembnejše od drugih obveznosti posameznika
3. Zloraba drog lahko povzroči različne motnje:
- telesne, kadar škodujejo organizmu uživalca kot posledica strupenih (toksičnih) učinkov drog
  - duševne, kadar negativno vplivajo na odnos osebe do sebe ali čustvenega okolja (konflikti)
  - družbene, kadar prizadenejo družino odvisnika (socialni in finančne težave), skupnost (npr. kriminalna dejanja kot so kraja ali nasilje, prometne nesreče, ki jih povzročijo vozniki pod vplivom drog)

Dejavniki tveganja za razvoj odvisnosti od drog

Najpomembnejši dejavniki tveganja so:

Radovednost, mladostnikov naj ne bi bila osredotočena na tvegane situacije. Radovednost je v življenju pozitivna in je značilnost mladostnikov, ki pa jo treba razvijati tako, da postaja vir mladostnikovega zdravega odraščanja, pridobivanja novih znanj in veščin, ki krepijo samopodobo.

Pritisk skupine vrstnikov in težnja k homogenosti v okrilju skupine mladostniku po eni strani omogoča prevzem nekaterih prepoznavnih znakov, napr. v načinu oblačenja, pripadnosti določeni glasbeni zvrsti..., po drugi pa ima lahko pomembno vlogo tudi pri

odločitvi za prvo uživanje droge;

Iskanje užitka – uživanje drog je vedno povezano z željo po odklopu od zoprnih zahtev resničnosti. Če se v otroštvu in adolescenci ne naučimo drugih oblik zabave, lahko droge prevzamejo vodilno vlogo.

Nedosleden nadzor družine – kadar so družinska pravila prestroga, preohlapna ali se pogosto spreminjajo, otroci in adolescenti le s težavo ponotranjijo jasne vedenjske vzorce, zaradi česar je prizadeta njihova socializacija zunaj družinskega okolja;

Razpoložljivost drog – če so v okolju, v katerem mladostnik odrašča, oziroma preživlja prosti čas, droge močno prisotne, je lažje dostopna tudi prva uporaba droge.

Navidezno družbeno sprejeta oblika vedenja je, če se uporaba drog napačno prikazuje kot pogosta ali družbeno sprejeta oblika vedenja (če se lažno prikazuje kot večinsko vedenje, npr. skozi veliko medijsko pozornost, če se znane osebe pojavljajo v medijih pod vplivom psihoaktivnih snovi (droge, alkohol) ali s cigareto; Seveda, to niso edini dejavniki tveganja, so pa med najpomembnejšimi, na katere lahko preventivno vplivamo.

Dejavniki zaščite

Znana je vrsta dejavnikov, ki zmanjšujejo verjetnost uživanja drog in so povezani s kulturnimi in pravnoregulativnimi spremembami v družbi, kot so sprejemanje in dosledno izvajanje zakonov, ki urejajo to področje (npr. prepoved oglaševanja alkoholnih pijač in tobaka, zviševanje cen in davkov na te proizvode, prepoved kajenja na javnih mestih) spodbujanje družbenih norm zdravega načina življenja, (npr. izvajanje preventivnih aktivnosti v šolah). Drugi se nanašajo na podporo posamezniku, da sprejema odločitve, katere omogočajo konstruktivno in izpolnjeno življenje.

Glede na omenjene dejavnike poznamo različne pristope in pobude, ki

želijo doseči naslednje cilje.:

Usmeriti mladostnikovo radovednost v pozitivno smer, da bi razvili njegovo »raziskovalno žilico« in jo usmerili v področja, ki odvrtačajo od tveganih vedenj in situacij.

Podpirati vzgojo o vrednotah in vedenju, ki ceni, spoštuje in razvija odgovoren odnos do svojega zdravja in zdravja skupnosti. Ta cilj je predmet različnih preventivnih programov, ki se v naši državi izvajajo v šolah in skušajo pri učencih prebuditi zavest, da zdravje ni odvisno zgolj od sreče, pač je močno pogojeno z odločitvami, ki jih sprejema vsak posameznik.

Spodbujati pozitivno samopodobo oziroma dejavnike, ki jih mladi potrebujejo za zdrav osebnostni razvoj. Ta je pogojen z občutkom varnosti, identitete, pripadnosti, smiselnosti in sposobnosti. Cilj je okrepiti v tem obdobju značilno krhko ljubezen do samega sebe, ki mladim pomaga pri soočanju z življenjskimi izzivi, da se lažje spoprijemajo s skušnjavami, s čimer se zmanjšujejo tveganja. Razvijanje pozitivnega samovrednotenja, spoštovanja do sebe in drugih poteka v šolskem in domačem okolju. Zelo je pomemben primeren vzgojni odnos do otroka, da razvije pozitivno samopodobo, ki mu bo pomagala, da primerno odgovori na zunanje vplive.

Razvijati socialne veščine, ki bodo mladim pomagale, da se bodo v odnosu do drugih vedli primerno in predvsem samostojno in se tako uspešno iz

ognili pritiskom vrstniških skupin po skupnem uživanju drog in če je treba, zmogli zamenjati tudi skupino oziroma prijatelje.

Spodbujati bogato in raznovrstno preživljanje prostega časa, ki bo mladostniku širilo obzorja in odkrivalo nove svetove ter tako pomagalo najti zadovoljstvo, ki ne bo ogrožalo njegovega razvoja. Pomagalo mu bo ustvariti tudi pozitivne načine zabave na podlagi možnosti, ki mu jih ponuja okolje.

Spodbujanje razumnega izvajanja

starševske avtoritete, ki naj bi mladostnikom omogočila ponotranjiti nekatera sprejemljiva pravila sobivanja in prejemati vedno več odgovornosti, tudi v primerih ko gre za radovednost, ali užitek. Od staršev otrok/mladostnik pričakuje, da jim postavijo jasne meje sprejemljivega/nesprijemljivega ...

Težja dostopnost drog na družabnih mestih, kjer se gibljejo mladostniki.

Spodbujanje dejavnik starši, učitelji, odrasli in mladostnik, ki želi biti

zadovoljen sam s sabo ter živeti izpolnjeno in zdravo življenje. To je skupna naloga ki zadeva nas vse.

(Viri: publikacija Droge-tvoj vodnik, več informacij-manj tveganj, Vlada RS, Urad za droge Čebašek-Travnik, Zdravljenje boleznih odvisnosti, , www.ustanova-odsevseslisi.si , 12.10.09.)

Povzetek uredili: asis.Tatjana Krajnc Nikolič, dr. med., Jadranka Jovanović, Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Tekmovanje kuharjev amaterjev - zdravo je tudi okusno

Na Srednji šoli za gostinstvo in turizem v Celju je 14. novembra 2009 potekalo 16. kuharsko tekmovanje kuharjev amaterjev v organizaciji revije Naša žena. Tema letošnjega tekmovanja je bila priprava golažev s prilogami. Tekmovanja so se udeležili štirje tekmovalci iz Pomurja. Vsi so povezani s programom promocije zdravja Živimo zdravo, zato so pri pripravi upoštevali sodobna načela zdrave prehrane. Mirjana Šooš, Milan Kardoš in Romeo Horvat so zaposleni na Zavodu za zdravstveno varstvo Murska Sobota, Vera Bezjak pa je koordinatorka programa Živimo zdravo v lokalni skupnosti Lipovci. Sam dogodek je potekal v prijetnem, sproščenem in prijateljskem vzdušju. Ker je šlo za tekmovanje, je imela veliko dela tudi komisija. Ocenjeval se je potek priprave, izvirnost, upoštevanje sodobnih načel zdrave prehrane, videz in okus jedi. Da so zdrave jedi lahko tudi tako okusne, da se uvrstijo med naj-

Udeleženci tekmovanja

boljše, so dokazali zmagovalci. 1. mesto - Milan Kardoš iz Murske Sobote - pripravil je golaž z mesom in kostanji, za prilogo pa postregel kakavove rezance z lešniki; 2. mesto - Vera Bezjak iz Lipovcev - za odličnega golaža s čičerko, tokrat brez mesa; 3. mesto - Tanja Tumpaj iz Zidanega Mosta, ki je pripravila iz domačih, ekološko pridelanih sestavin okusen babičin golaž. Tekmovalca iz Pomurja Mirjana Šooš in Romeo Horvat sta pripravljala okusna golaža: go-

laž iz pečice in Romeov piščančji golaž. Na Zavodu za zdravstveno varstvo Murska Sobota si prizadevamo spodbujati zdrav način prehrane na inovativen način. Eden izmed njih je tudi sodelovanje na tekmovanju kuharjev amaterjev s pripravo jedi, ki upoštevajo sodobne smernice zdrave prehrane.

Prim. mag. Branislava Belovič, dr. med. Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Društvo za ozdravitev od raka Murska Sobota

Na kratko Vam bom predstavil namen in delovanje Društva za ozdravitev

od raka Murska Sobota. To društvo je bilo ustanovljeno januarja letos za celotno državo Slovenijo in je tudi povezano z društvom, ki ga je ustanovil pred dvema letoma g. Lojze Peterle, evropslanec N.Si - EPP-ed. Tako poteka naše delovanje na celotnem področju EU.

Lojze Peterle je duhovni vodja in glavni predavatelj po celotni EU. Poleg njega je na področju Slovenije predavateljica tudi dr. Erika Žagar, ki se ukvarja s Bicom-biorenesančno terapijo in diagnostiko. Poleg sodelujejo tudi drugi, ki so po tej metodi (s postom, presno

prehrano) pozdravili raka in druge bolezni. V Sloveniji imamo že nekaj let razna društva na temo »RAK« in sicer:

Društvo za boj proti raku

Društvo ozdravljenih od raka

Društvo rakavih bolnikov in še mnoga druga.

Naše društvo deluje na preventivi in kurativi. Na preventivi delamo tako, da ljudi ozaveščamo, izobražujemo, kako se lahko ubranimo raka in drugih bolezni. Ljudem dajemo napotke, kako morajo živeti, kako se morajo prehranjevati in se izogibati raznim stresom, da se ozdravijo od raka. Samo v Sloveniji je po tej metodi ozdravelo že več kot sto ljudi. Danes je praktično že vse zastrupljeno: zrak, voda, zemlja, živila. Tega še pred dobrimi 40 leti ni bilo. Krivi smo ljudje. Zastrupitev je nastala zaradi intenzivnega pridelovanja hrane. Število kmetijskih proizvajalcev hrane se je po drugi svetovni vojni absolutno zmanjšalo, posebno še po 60-ih letih prejšnjega stoletja. Število prebivalcev pa se je hitro povečalo,

tako pa je nastalo tudi vedno večje povpraševanje po hrani. Dokler so kmetje orali zemljo z živino in uporabljali za uničevanje plevela motike, je bila hrana še zdrava, zdrava je bila voda, zdrava je bila zemlja. Zrak zastrupljamo v glavnem z razvojem prevoznih sredstev (avtomobilov, avionov...). Osnovni krivci-povzročitelji razvoja rakastih celic v našem telesu - so zastrupljena hrana, posebno gotova hrana, ki jo kupujemo v trgovinah. Ta vsebuje razne konzervanse, barvila, itd., kar povzroča raka v glavnem na prebavnem traktu, črevesju, želodcu, jetrih in ledvicah. Zastrupljen zrak, cigarete so glavni povzročitelji raka v grlu in na pljučih. Prekomerno sončenje, zastrupljena zemlja sta povzročitelja raka na koži. Vsa rakasta obolenja pospeši še depresija, vsakodnevno stresno življenje. Od različnih rakastih bolezni se lahko pozdravimo z metodo, ki jo zagovarja naše društvo. Imamo predavanja po občinah, prirejamo razne dobrodelne prireditve (nakup dvigala pri ZD Murska Sobota,

zbiramo sredstva za invalide, Karitas, rakave bolnike in drugo. Zato Vas že zdaj vabimo na predavanje v naši občini. Kdor živi po naših navodilih, ima najmanj 75 % možnosti ozdravitve od raka in drugih bolezni. Pri tem zdravljenju ne rabimo zdravnika niti posebnega zdravila. Prehrana po tej metodi je enostavna in tudi poceni. Večina ljudi si jo lahko pripravi sama, posebno še tisti, ki živite na podeželju in imate vsaj 0,5 ha zemlje. Imeti pa morate trdo voljo, motiko, lopato, vile. Tako si lahko pridelate 80 % hrane sami. Če se kdo želi včlaniti v naše društvo ali rabi kakšno informacijo, se lahko oglasi na tel. št. 031/383/205, 040/728-229 ali osebno Tišina 33/a. TRR društva: SI56-0234-0025-7779-823. Za Vaš morebitni prispevek društvu pa iskrena hvala že vnaprej! Vsem želim veliko miru in življenje brez stresa.

Predsednik DOR-MEPs, Karel Ratnik

HPV virus in bajka o cepljenju mladoletnic!

Cepljenje mladoletnic proti nevarnemu virusu HPV jemlje zamah ne le pri nas, ampak tudi na Hrvaškem in drugod po Evropi in v svetu. V zadnjih dveh letih je ta virus predstavljen kot glavni krivec za rakasta obolenja vratu maternice - a mladoletnice v veliki nevarnosti, da jih ta zver požre, uniči. Dobro je znano, da cepivo Gardasil sploh ni popolnoma raziskano, niti niso znane možne kratkotrajne ali dolgotrajne posledice, riziko itd. Pravzaprav je to, kar se dogaja, »živi eksperiment«. Registrira se, kdo je cepljen, spremljajo pa se tudi morebitne posledice. Cepljenje traja nekje šest mesecev, cena pa je približno v višini delavske plače. Uporablja se cepivo CERVARIX in štirivalentni GARDASIL. Pri nas in še bolj na Hrvaškem kar tekmujejo v cepljenju deklet sedmega razreda osnovne šole. Politične in šolske elite s pomočjo farmacevtskih podjetij kar tekmujejo v

tem; kampanja na Hrvaškem je za svojo uspešnost dobila v Bruxellesu nagrado Biser modrosti (!?!), da ne govorimo o tem, kar se najde na internetu in kar poneumlja ljudi. Znano je, da je cepivo učinkovito le v 70 ali manj procentih za dobo 4 do 5 let, kar pa ni dokazano. Znano je tudi, da so prenekatera dekletca po cepljenju ostala paralizirana, so umrla, druga so bila dolgo v nezavesti. Kaj bo z njimi kot odraslimi ženami? Bodo še plodne ali pa se bomo soočili s tiho invazijo Nezemljanov, ki se bodo nonšalantno spustili na Zemljo, ko bo umrl zadnji Zemljan? Zakaj se ne govori o posledicah cepljenja? Verjetno zato, ker bi to ogrozilo projekt, katerega cilj je cepiti vsa dekleta. Zakaj? Da ne zbolijo za rakom, ali...? Če zaščita traja pet let, kaj to pomeni za devetletno deklico? Kaj mislijo ti ljudje, kdaj bi to dekletce morale začeti s spolnim življenjem? Z devetimi ali desetimi leti?

Pet let pozneje ni več zaščiten. Kdo sploh vzgaja otroke, ki postanejo spolno aktivni v tej dobi? Nekdo že, kajti vse več je mater, starih 13, 14 ali 15 let. V svetu je naraslo število deklet, ki so postala noseča misleč, da je cepivo zaščita od vsega! Je tudi zaščita pred aidsom? Ve se, da so ti bauki z aidsom rojeni v Afriki. Tudi ti eksperimenti so se začeli v Afriki. Kaj za manipuliranje je to in za koga? Nihče se o tem ne vpraša, vsi molčimo, beloplaščniki in farmacevti pa si manejo roke. Zdi se mi, da so pozabili na Hipokratovo prisego. Zakaj? Ko nam evropske institucije predlagajo takšne stvari, s to Evropo nekaj ni v redu. Ali starši vedo, kaj delajo njihovim otrokom? Zakaj molčijo znanstveniki, zdravniki, epidermiologi? Se bojijo, da jim bo resnica znižala visoke plače? Rak je odvisen od imunosti in načina življenja in edukacija bi v tem primeru rešila več življenj, kot

pa to brezvezno in masovno cepljenje. Od 100 tipov HPV virusa cepivo Gardasil štiti le štiri tipe od skupno trinajstih, ki jih znanstveniki povezujejo z rakom. Cepljenje pa sploh ne štiti ženske popolnoma pred rakom grla maternice!!! Število žrtev cepiva Gardasil proti HPV-ju, ki se daje dekletom, mlajšim od dvanajst let, raste. Life Site News je do 28. septembra 2007 prejel 3137 prijav zaradi negativne reakcije, bilo je tudi veliko primerov smrti. Stranski negativni učinki pri tem cepljenju so: bolečina na mestu vboda igle, oteklina, srbenje, temperatura, možna nezavest, otrok astmatik dobi takoj po cepljenju močan napad, paraliza, Bellova paraliza, epileptični napadi itd. Zakaj Cerkev molči? Ta ista Cerkev, ki je tako glasna glede vprašanj promiskuitete? Ji je vse to deveta briga? Kdo je tisti v Vladi, morda v Zdravniški zbornici, ki so ga pošteno podmazali z dolarji? So podmazali tudi tisk, televizijo? Kdo stoji za Gardasilom? Kdo je čarovnik (ali več njih), ki naj bi zdravil raka? Misel

mi nehote uhaja k Iluminatom... Dobro se ve, kdo je ta, ki si nalaga denar s preventivo spolnih bolezni devetletnic. To je farmacevtska kampanja MERCK in za njo njeni podrepaniki in priveski v skoraj vseh državah sveta. Si lahko zamislite gore denarja, ki jih bodo pri tem zaslužili ti brezvestni struparji in pri tem uživali? Tem ljudem in farmacevtskim gigantom niti sodišča nič ne morejo. Morda se bo kdo spomnil afer v Ameriki, povezanih z zdravili proti visokemu tlaku, holesterolu, diabetesu itd. Ker se je MERCK zadnja leta širil in združeval, je prejšnje leto početeril dobiček, na koncu pa končal z 279,5 milijoni evrov izgube; to bo nadoknadel s svojim cepivom za otroke, s cepivom, ki ni nič drugega kot plagiat za neumneže po vsem svetu. Isti primer je Tamiflu za prašičjo gripo. Bo tem struparjem in lažnivcem tudi Slovenija pomagala? Kaj naj povem na koncu bajke – vsi so dolgo in srečno živeli? Na žalost nekateri otroci ne živijo več, nekateri so invalidi, drugi se morajo znova

učiti hoditi, nekateri pa so za silo kar v redu. Kaj bo jutri, ne ve nihče. Moramo pa se vseeno vprašati, kdo bo vse to plačal, kdo bajno zaslužil. To je namreč edini jezik, ki ga poznajo globalisti. Na koncu ostane žalostna resnica, da se danes dekletcem sedmega razreda daje nekaj, za kar nihče ne ve, kako bo nanje delovalo. To ni ameriški film, to se dogaja pri nas, v Sloveniji, v sosedstvu, v Evropi. Razmislite o tem, preden dovolite cepljenje svojega otroka; razmislite, kakšen neki certifikat nebeskih sil imajo farmacevtske kampanje, ki se v glavnem borijo proti boleznim, ki so si jih same izmislile. Nasvet: sars, aids, ptičja in svinjska gripa so stare bolezni. Proti njim so se uspešno borili že naši dedi in očetje. Kako? Jedli so več bele in rdeče čebule, česna, predvsem pa so jedli tisto, kar so sami pridelali. Posnemajmo jih!

MERTŪK MARTIN – TINČ

VIRI: D. Icke; P. Holden

Tudi trpljenje ima smisel

Elizabeth Lukas, priznana klinična psihologinja in logoterapevtka in najuglednejša učenka Viktorja E. Frankla, živeča v Avstriji, na Dunaju v svoji istoimenski knjigi pove, da je vprašanje trpljenja za vsakogar izmed nas eno najtežjih življenjskih vprašanj, tudi če ta hip živimo zadovoljno in brez skrbi. To je hkrati tudi vprašanje, na katerega ne moremo enkrat za vselej dokončno odgovoriti, ampak se moramo vsak dan truditi, da tudi sredi težav najdemo smisel svojega bivanja. Ni namreč zmeraj lahko najti smisla v položaju, v katerem se znajde nesrečen človek. Obstajajo tudi tako brezupni položaji bolečin in trpljenja, v katerih se komaj še skriva možnost, da bi si bilo vredno prizadevati za kakšen cilj. Toda v še tako nemogočih razmerah ima človek na izbiro možnosti, za kakšno stališče se odloči. S tem je mišljeno stališče do nespremenljivih dejstev, s katerimi je

treba živeti še naprej, čeprav je prizadeti zaradi tega zelo nesrečen. Ljudje dostikrat mislijo, da v danih okoliščinah ne morejo ali ne želijo več živeti, ker vse skupaj nima več smisla, ker je vse izgubljeno in ker njihove misli preveva samo še brezup. Toda to je nezdravo duhovno stališče, ki nesrečo le še povečuje in dela vse skupaj še hujše, kakor že je. Tu pa nastopi izbira stališča za nastali položaj – lahko stališče sproščeno sprejme ali preklinja sebe in svoje okolje, lahko ga junaško prenaša ali se stokajoč zlomi pod njegovim bremenom, lahko zbere pogum in zaupanje v prihodnost ali dvomi o spodleteli sedanjosti. Odločitev o tem je prepuščena le njemu samemu, saj še tako grozna usoda nima moči, da bi določala, kako naj se človek vede do nje. Zanesljivo pa drži: kdor tudi vpričo zelo negativnih in težkih dejavnikov usode lahko pride do zelo pozitivnega in junaškega

stališča, je deležen velike tolažbe, ker mu pri vsej stiski ni treba izgubiti samospoštovanja. Ravno nasprotno: lahko je ponosen na to, da svoje trpljenje prenaša dostojanstveno. Če namreč človek v trpljenju more doseči zasuk k pozitivnemu, potem se to zgodi samo z njegovim pozitivnim odnosom do trpljenja! Zasuk k pozitivnemu je torej zasuk k smiselnemu, je pripravljenost, da iz danosti potegnemo najboljše, da tako rekoč tudi v nesreči vendarle najdemo smisel in ga izpolnimo. Človek je tudi v najslabših razmerah zmožen »spremeniti trpljenje v človeški dosežek, ker svojemu trpljenju da smisel in v tem celo najde tolažbo. Ravno trpeči človek je pogosto še bolj kakor drugi zmožen izžarevati tolažbo ljudem okoli sebe. Torej ima tudi trpljenje svoj smisel – če mu ga le daš! Lepo je o tem zapisal tudi slavni Paramahansa Jogananda v knjigi Znanstvene zdravilne

meditacije: »Že cela stoletja zatemnjen prostor je takoj mogoče razsvetliti, če vanj spustimo svetlobo, ne pa, če skušamo izgnati temo!« V krizi, ki nastane zaradi neodvrtljivega trpljenja, se je mogoče zateči k trem oblikam pomoči in te so: vera in zaupanje v Boga, sočutje in razumevanje bližnjega okolja in lastna, trdna izpolnitev smisla. Gotovost, da pomaga Bog ali gotovost, da pomagajo drugi ljudje ali gotovost, da najdemo oporo v lastnem sistemu smisla in vrednot - to so edine zanesljive poti pri spopadanju z usodo. Dr. Jože Ramovš v knjigi *Sto domačih zdravil za dušo in telo 2* pravi o trpljenju sledeče: »Vse človekovo trpljenje se namreč deli v rešljivo in nerešljivo. Človekova življenjska naloga je vse rešljivo trpljenje sproti reševati, nerešljivo pa sprejemati s človeškim dostojanstvom in najti v njem smisel ter znati razločevati rešljivo trpljenje od nerešljivega. Bolečina je materialno omejena na telo in na duševnost, trpljenje je osebno ali duhovno doživljanje bolečine, zato nima količinskih meja; človeka lahko nekaj grozno boli, trpi pa lahko brezmejno. Poleg tega trpljenje ni omejeno samo na doživljanje telesne ali duševne bolečine, ampak je neredko še hujše trpljenje doživljanje vseh vrst napak na duhovnem področju: zmot, krivd, bivanjskih praznot in podobnega, osebno doživljanje nereda v medčloveških odnosih: spora, slabega odnosa, ravnodušnosti ali pa doživljanje zablod na kulturnem in verskem področju. V bistvu ima trpljenje isti smisel na duhovnem, osebnotnem in medčloveškem področju, kakor ga ima bolečina na telesnem in duševnem: opozarjati, da je nekaj narobe in

sproščati sile za urejanje tega. Z bivanjskega vidika pa sta bolečina in trpljenje tudi naravno trenje ali porodna bolečina pri porajanju, rasti, razvoju in uredničenju vsega dobrega. Če se človek zaveda, kako dragocen in življenjsko pomemben samokrmilni avtomat ima vdelan z zmožnostjo bolečine in trpljenja, mora hvaležen obstrmeti nad njuno čudovitostjo.« Če vidimo določeno situacijo samo na en način, ki nas obremenjuje, si lahko razširimo zorni kot tako, da na primer vprašamo deset različnih ljudi, kako vidijo situacijo oni. Odgovori bodo gotovo različni. Tako bomo dobili več zornih kotov in imeli možnost izbire, da tudi mi gledamo drugače. Morda spoznamo, da situacija iz bolj objektivnega ali širšega vidika ni tako usodna ali težka, da je le začasna ali da smo v primerjavi z drugimi še pravi srečneži. Lahko pa spoznamo, da je že čas, da kaj spremenimo. Seveda je pred tem potrebno oceniti, koga lahko kaj vprašamo, da ljudje teh informacij ne obrnejo proti nam. O tem je lepo zapisano na internetni strani: www.zdravje-plus.com. Trpljenje si tudi olajšamo, če ozavestimo temeljni vzrok našega trpljenja in/ali pa trpljenje osmislimo. Trpljenje je praviloma vedno le najmočnejši pokazatelj, ki nas opozarja, da bi bilo dobro, da kaj spremenimo. Če dojemamo življenje kot neprekinjeno učenje in osebnotno rast, smo na to bolj pozorni in praviloma spregledamo prej. Ponavadi nas opozarja glede naših neustreznih navad: ravnanj/vedenja ali prepričan/pričakovanj. Spoznanje smisla, zakaj je bilo potrebno, da smo trpeli ali se slabo počutili, v veliki meri zmanjša ali izniči psihično

trpljenje, ki pa je pogosto tudi vzrok fizičnemu. Če ne ugotovimo neposrednega vzroka, zakaj trpimo, pa nam je v pomoč tudi, če spoznamo širši smisel trpljenja. Trpljenje nam pomaga, da sestopimo iz vzvišene stopničke, od koder smo ocenjevali in sodili svet, skupine ljudi ali posameznika, da razvijemo skromnost oziroma ustrezen občutek lastne vrednosti. Pomaga nam, da prepoznamo minljivost materialnih stvari kot tudi svojega telesa. Spoznamo, da je večina naših želja in hotenj minljivih in nepomembnih v primerjavi z odnosom do naših bližnjih, kjer dajemo in dobivamo največ ljubezni. Posledica lastnega trpljenja je, da lažje čutimo in razumemo trpljenje drugih, kar nam poveča zmožnost empatije oziroma sočutja. Ko se postavimo na enako raven z vsemi ljudmi, nam je omogočeno, da odpremo srce in ljubimo. Trpljenje nas uči, da je v dajanju več sreče kot v jemanju. Zato je otrok trpljenja ljubezen, ki je tudi sočutje. To pa je največji dar. Za konec še misel C. P. Estesa, ki nam vsem sporoča: »Upri se padcu in če se ne moreš upreti padcu, se upri in ne obleži na tleh! In če se ne moreš upreti, da ne bi obležal na tleh, dvigni srce proti nebu in kot sestradan berač prosij, naj bo napolnjeno, in bo napolnjeno! Lahko te potisne na tla, lahko ti ni dopuščeno vstati! Toda nihče ti ne more preprečiti, da ne bi dvignil srca proti nebu - samo ti! Največ se razjasni prav sredi trpljenja! Tisti, ki pravi, da trpljenje ne porodi nič dobrega, še ne poslušaj!«

Lilijana Žižek

Solidarnost je lahko tudi lepa beseda

Biti in obstati ali obstati in biti. Svet povezanih in prepletenih, a hkrati tako neizprosni, trdih in vase zazrtih posameznikov, ki krojijo usodo sveta. Časovni stroj neusmiljeno melje, ožema in stiska še zadnje kaplje znoja vseh, ki mu sledijo v bitki za obstoj. »Križa«, ki

se je zajedla in obsedla svet in ljudi, je morda samo izgovor ali odgovor tistih, ki so bili ves čas na preži, da si sami operejo roke pred drugimi in svetom. To je morda pravi trenutek brez slabe vesti nekaterih, da iztrošene delavce odpišejo na »smetišče zgodovine«. Je še

sploh komu mar za druge? Seveda je! To so predvsem človekoljubne organizacije, ki pa lahko le blažijo posledice takih dejanj in dogodkov. Verjetno ne pomislimo, dokler imamo službo, socialno varnost, ... na tiste, ki so vrženi na cesto, prepuščeni na milost in nemilost

drugim. Ostali so oropani in ranjeni v svoji duši, izgubili so svoj ponos in svoje dostojanstvo. Lahko smo solidarni in sočutni do teh ljudi, vendar pa le oni sami lahko povedo, s kakšnimi stiskami se srečujejo in kaj ob tem doživljajo. Da so stiske zares velike, vedo sodelavci Karitasa, Rdečega križa in drugih človekoljubnih organizacij, ki prvi zaznajo in priskočijo na pomoč. S tega mesta bi se rada zahvalila vsem tistim, ki ste že kakorkoli pomagali, še pomagate, pa tudi tistim, ki še morda premišlujete v tej smeri. Vsaka pomoč je dobrodošla. Najprej smo dolžni in poklicani mi, da kot sokrajani pomagamo ljudem v naši lokalni skupnosti, vsem, ki so se znašli na robu preživetja ali rabijo druge vrste pomoči. Naša skupnost je majhna, zato lahko, če le hočemo, hitro spo-

znamo in ukrepamo, tudi ob pomoči tistih, ki so v prvi vrsti pristojni, da rešujejo različne probleme naših ljudi. Ni zanemarljiv del humanitarnih prostovoljcev, ki delujejo v vsaki vasi v okviru Rdečega križa ali Karitasa, pa tudi drugih društev v skrbi za ogrožene skupine ljudi. Večkrat lahko humanitarni delavci tudi koga spregledamo, ne po lastni krivdi, ampak tudi zaradi tega, ker se situacije spreminjajo in z njimi nismo seznanjeni. Ljudje pa sami sebe ne želijo izpostavljati, saj jim je nerodno prositi, ob tem pa se počutijo še ponižane. Ni se potrebno sramovati revščine, le državi je potrebno predočiti, koliko ljudi živi pod pragom preživetja in to v 21. stoletju, ki bi naj bilo stoletje blaginje, oz. brez revščine za vse ljudi. Torej se lahko vsak, brez kakršnegakoli

pomisleka, obrne na predstavnike Rdečega križa ali Karitasa po vaseh, če se znajde v stiski. Lahko pokličete tudi po telefonu, ki je bil že večkrat objavljen v lokalnem glasilu, je pa tudi na spletni strani. Pred nami je »veseli december«, za marsikaterega žal bolj žalosten kot vesel. Bomo morda tudi sami razmišljali in kaj storili v tej smeri, da bi bil jutrišnji dan tudi zame bolj vesel, da bi se uspel dvigniti in osvoboditi od tega, kar me potiska navzdol? Pri tem je večsih bolj kot materialna pomoč potrebna prijazna in topla beseda nekoga, ki me razume, ki ima spoštljiv odnos in ki mu lahko zaupam. Mnogim se danes zdi, da ni izhoda, pa vendar: upanje umira zadnje!

Marica VUČKO

Moj zajček Nini je odšel med angelčke!

Petnajsti oktober 2009 je bil zame najbolj žalosten dan v življenju. Zapustil me je moj dragi zajček Nini, s katerim sem preživela tri leta in pol. Z menoj je bil v najtežjih in najlepših trenutkih. Ninijev kožušček, njegov mehki smrček, njegova vedno nasmejana usteca in čudovite modre očke so mi bile v veliko uteho, ko me je bolel srček. Njegova prisotnost, ko sem ga objemala in čutila njegov dih na mojem ličku, in njegove brčice, ki so me žgečkale, so me vedno pomirili. Kako lepo je dišal za ušesci, kjer je imel majhno kepo daljših dlak. Vedno je pritekkel iz svoje kletke, se postavil na zadnje tačke in mi dal poljubček, ko sem prišla iz šole. Tega sedaj nikoli več ne bo. Skupaj sva se igrala: znal je tako lepo teči za menoj, ko sem ga klicala, znal je skočiti na posteljo. Koliko sladkih uric sva preživela skupaj. Poznal je moj glas, če sem ga klicala iz druge sobe; vedno je dvigoval glavico in me iskal s pogledom. Nini je bil zelo pameten in najlepši zajček na svetu. Tudi moji mami je hudo pri srcu, da sva ga izgubili, saj je tudi njej dajal uteho, čeravno je večkrat kaj polulal, čeravno je neštetokrat z metlo

Zajček Nini

pometala njegove majhne »črne bombice«, ki so pogosto od sreče in veselja kar v ogromni količini padale iz njegove ritke. Radi sva ga crkljali, božali, jaz pa sem mu zaupala vse svoje skrivnosti. Najsrečnejša deklica na svetu sem bila, ko je svojo glavico naslonil name in je tako sproščeno počival. Letos pa me je zapustil, saj je bil od meseca junija spet zelo bolan. Upala sem, da bo preživel, vendar na žalost ni. Gnojnih bulic, ki

so se mu naredile na spodnjem delu čeljusti in ki so segale v prsnico, se nikakor ni mogel znebiti. Tudi operacija, ki jo je preživel, mu je življenje podaljšala le za kak mesec in pol. Vse se je ponovilo, nazadnje pa je dobil na tačkah že gangreno in ni mu bilo več pomoči. Odšel je moj največji prijatelj, moja kepica sreče. Nini je odšel med angelčke, kjer ga nič več ne boli, kjer je srečen tudi skupaj z mojo prababico Ano in

vem, da ga ona v nebesih čuva. Tiste večera, ko je moj Nini umrl, sem sanjala o prababici in v sanjah je prišla k meni, vzela Ninija v naročje in se mi nasmehnila. Verjamem, da mu je tam sedaj lepo in dobro. Njegov grobek pri babici v Murski Soboti sem lepo okrasila, prižigat mu hodim svečke in lažje mi je pri srcu, saj vem, da ga tam vedno lahko obiščem. Tudi moja botri-

ca Maja, dedek Janez in babica Irena niso mogli verjeti, ko sem jim povedala, da je moj Nini umrl, saj so ga tudi oni imeli radi. Oni so bili tisti, ki so ga vedno pazili in negovali, ko sem bila jaz na morju, še posebej moja botrica Maja, za kar jim bom večno hvaležna. Zahvala velja tudi kolektivu Nabergoj, ki so mojemu malemu Niniju vedno priskočili na pomoč. Tudi jaz bi nekoč

želela postati tako dobra veterinarika. Za ta poklic sem se odločila, saj imam zelo rada živali in ker sem spremljala življenje in bolezni mojega Ninija. Njemu v zahvalo za vso ljubezen bom uredničila svoje sanje in nekoč imela tudi svojo ambulanto, ki bo nosila njegovo ime.

Mojca ŽIŽEK

Predstavi se....

Trda tema je že legla na našo pokrajino in skozi vas so svetile le ulične svetilke. V teh zadnjih novembrskih večerih kaže vas podoba, kot da je izumrla. Nikjer nikogar. Le posamezni lajež psa zmoti tišino večera, ko se odpravim na obisk k našemu sokrajanu Pankerjevemu Ivanu. Obiskati sem ga namenila v želji, da opravim z njim krajši razgovor. Po svoji vsestranski aktivnosti je namreč znan širšemu krogu ljudi in rada bi vedela, kaj vse počne zdaj, ko je upokojen in ko zunaj zaradi mraza ni možno kaj dosti postoriti. Sredi vasi stoji njegova domačija, kjer si je z ženo Rozino ustvaril prijeten dom. Najprej se ustavim pred vhodom na dvorišče, ker mi vstop zapirajo prečudovita kovaško izdelana vrata. Sigurno je bil pri izdelavi teh vrat sam svoj mojster, sem si dejala. Po pozdravu, ki je sledil, je prišel pritrtilen

odgovor s strani njegove žene Rozine. Ob soju svetilk sem občudovala zelo lepo urejeno zunanost hiše, predvsem dvorišča, kjer so še na obokih terase vedno cvetele pelargonije, kljub mrazu, ki se je že napovedal. V notranjosti hiše pa je vela prijetna domačnost. Videlo se je tudi, da je tu doma mojster, ki se spozna na svoje delo. Vanek je bil rojen 28. avgusta 1943. Kot otrok je odraščal v času po vojni, ko je bilo pomanjkanje veliko in je bilo potrebno prijeti za vsako delo. Kot sam pravi, za učenje ni bil posebno navdušen in prav zaradi tega mu je oče večkrat dejal: »Boš pa dober za kmeta.« Vendar pa ni ostal tisti ta pravi kmet, pač pa je poleg kmetovanja našel še zaposlitev v gradbeništvu, kjer si je pridobil naziv kvalificiranega zidarja. Dvajset let je opravljal delo zidarja, nato pa naslednjih dvajset še delo klu-

čavničarja. Vse to pridobljeno znanje je s pridom uporabil, ko sta si z ženo urejala svoj dom in pozneje tudi domove svojih dveh otrok. Sam in delno s pomočjo prijateljev si je tudi lično uredil vikend in prečudovito obokano klet, ki jo obdajajo skrbno obdelane gorice. Vanek ima tudi hobi, ki mu sedaj, ko je upokojen, krajša dneve in tudi noči. In prav ta hobi ga je »mučil« celo življenje, vendar zanj nikoli ni bilo dovolj časa. Njegov konjiček je poleg »zidarije« in kovaštva še delo z lesom, predvsem izdelovanje manjših lesenih predmetov, ki so jih nekoč uporabljali na kmetiji. Prvi njegov tak izdelek je bila miniaturna »krnička«. Ni bila bogve kaj, vendar pa mu je dala spodbudo, da ne odneha. Naslednja je bila že dosti boljša in tako so pod njegovimi rokami začeli nastajati razni leseni izdelki, ki pa so še kako uporabni. Vsak kos lesa mu je bilo škoda zavreči. Tudi korenina drevesa je bila uporabna za kaj. In tako se je v zadnjem času lotil tudi izdelovanja lesenih glasbil, predvsem trobil, ki jih ima že za celo razstavo. Svojim očem ne moreš verjeti, ko vstopi Vanek v kuhinjo z velikim kontrabasom v rokah. »Pa to ja nisi sam naredil?« ga vprašam. »Ne, pomagala mi je žena«, mi odgovori smeje, nakar prinese zraven še boben. Manjkala nam je tako samo še harmonika, pa bi lahko mirno sestavili skupaj domači ansambel. Prava atrakcija in predvsem podvig zanj pa je bila izdelava krušne peči na kolesih, ki jo uporabljajo članice TD Bratonci za peko odličnih bratonskih krapcev, zna-

Vanek in ...

... Rozina

nih daleč naokrog. Pri vsem mu je ves čas trdno stala ob strani žena Rozina, ki mu je velikokrat tudi priskočila na pomoč ali pa samo posedela ob njem, ko je delal, vmes pa sta kramljala. Se pa tudi Rozina ukvarja z ročnimi deli, saj so pod njenimi prsti že nastali prečudoviti kvačkani in našiti prti in prtički. Še najbolj pa sem bila presenečena nad

njenim znanjem klekkanja, katerega obvlada v teh naših koncih zelo malo ljudi. Sama je izrazila tudi željo, da bi se morda lahko v zimskih mesecih, ko so večeri dolgi, ženske dobivale v vaški dvorani ob določenih dneh, kjer bi si izmenjavale izkušnje in znanje, mogoče pa bi se katera tudi opogumila in se začela učiti na novo. Lepo je videti, ko

pod prsti nastajajo čudovita ročna dela. Ob našem prijetnem klepetu in predstavitvi Vanekovega hobija niti opazila nisem, kako hitro se je obrnila ura. Zapustila sem ju v želji, da bi to znanje, ki ga posedujeta, še dolgo lahko s pridom uporabljala.

Jožica KUMIN

Filatelija VII

POŠTNE CELINE ALI VREDNOSTICE Celine ali vrednotice so dopisnice, pisma, zalepke, poštne nakaznice, poštne spremnice ali aerogrami, ki že imajo odtisnjeno vrednost, ponavadi v obliki znamke, pošta jih izdaja v svoje namene. 1. oktobra 1869 je avstrijska pošta prva na svetu začela izdajati dopisnice celine v vrednosti dveh krajcarjev. Takrat je bil to najcenejši način komuniciranja. Prvo dopisnico v samostojni Sloveniji je pošta izdala 15. januarja 1992 v vrednosti 4 SIT.

*Viri: Pošta na slovenskih tleh
lastna zbirka Slavko Šebjan*

*Slika levo: avstrijska dopisnica
Ljubljana-Beljak (Villach) 16. dec. 1873*

Otrok in pravljica

Otrok se s pravljicami sreča že v najzgodnejšem obdobju. Sprva mu jih pripovedujejo starši, vzgojitelji, kasneje učitelji. Z njimi se seznanja preko slikanic, filmov, gledališča, lutk, s poslušanjem preko radia. Kasneje, ko se nauči brati, jih tudi sam prebira. Pravljice so idealno sredstvo, da se odrasli v otrokovem najzgodnejšem obdobju ukvarjamo z njim. Ponavadi se nam vedno kam mudi in si premalokrat vzamemo čas za igro z otrokom. Kadar pa mu pripovedujemo pravljico, mali poslušalec dobro ve, da se takrat posvetimo samo njemu in to mu daje občutek varnosti, ki ga nujno potrebuje. Pravljica je za otroka življenjskega pomena. Otrok potrebuje v vsakem razvojnem obdobju ustrezno pravljico. Ob njej zaživi

na vseh razvojnih stopnjah polno življenje, saj odslikava njegov svet. Otroški svet je pravljichen. Ima ljubke igrače in se z njimi pogovarja, veseli, se jim potopi, jim zaupa in tako doživlja tudi okolje, v katerem živi. Zanj je vse resnično, tudi kamen lahko govori, se giblje, vse se lahko spremeni. Pravljica prepušča otrokovi domišljiji, da bo tisto, kar razkriva o življenju, lahko uporabil zase. Vsi namreč zelo dobro vemo, kako tolažilna je lahko pravljica za otroka, ko je žalosten ali bolan. S pravljico ga veliko bolje potolažimo kot z besedami. V sebi nosi nekaj božanskega. V njej se vse dogaja na ravni čudežev in ti čudeži, ki jim otrok prisluhne, so v tistem trenutku zanj resnični. Otrok se s pravljico poigrava kot v pristni igri. Čuti

jo kot življenje, v njej resnično zaživi! Otroci so zlasti v predšolskem obdobju, pa tudi v prvi triadi, zelo nestrpni in neučakani. Starši jih največkrat poskušajo prepričati samo z besedami, vendar so otroci mnogo bolj dovtetni za vzgojo z zgodbicami. Pravljice otroka naučijo, da mora počakati, da se stvari zgodijo v svojem naravnem redu. Ker je glavni junak ponavadi njihov idol, mu prisluhnejo in se tako naučijo, da lahko obvladujejo tudi svoje negativne lastnosti. Zato so ravno pravljice ena redkih, če ne sploh edina zvrst, ki nagovarja otrokovo osebnost v celoti. Spodbuja njihovo domišljijo, neguje otrokovo potrebo po domišljijem svetu, razvija njihov intelekt, prav tako pa pokaže rešitev problema, ki ga vznemir-

ja. Priznava otrokove težave in je zdravilo za plašne, zapostavljene in fizično šibkejše otroke. Otroci preko pravljice spoznavajo tudi konkretne življenjske razmere ljudi, da so nekateri lačni, da ne zavržejo niti skorjice kruha, da pa so nekateri ljudje tudi bogati in do reževev skopi. Pravljice otroku pojasnjujejo njegove občutke in so v skladu z

njegovimi strahovi in željami. Zato pa je branje pravljic lahko eno najlepših daril, ki jih da starš otroku. Lahko pomeni lep čas, ki ga družina zelo kvalitativno preživi skupaj, lahko pa s sabo nosijo tudi zelo močan vzgojni element. Starši, berimo otrokom pravljice, pa naj obiskujejo vrtec ali šolo! Skozi branje pravljic otroke vzgajamo in izobra-

žujemo, kar pa je najpomembnejše, z otrokom vzpostavljamo pristen in dober odnos. Tega se ne da kupiti nikjer, otroku pa bo ostalo v spominu do konca njegovih dni.

(www.iskrica.si, Barbara Ambruž, univ.dipl.soc.ped.)

Lilijana Žižek

Bela snežinka

Na božični večer se je v razigranem oblaku nad svetlečim mestom rodilo tisoče drobnih snežink. Njihova mama, ki je bila izkušena in modra snežinka, jih je skrbno poučila o poti in pripravila za polet proti zemlji. Pred slovesom pa jim je še dejala: »Dragi otroci, sedaj je prišel vaš čas. Nikoli ne pozabite, da vas bo vso pot nosil veter, ki vam bo vedno izpolnil vsako željo, a le tako dolgo, dokler boste ostali skupaj z njim v zraku. Lahko si boste izbrali tudi prostor, na katerem bi želeli pristati, a dobro premislite, preden izberete, kajti to bo vaša zadnja izpolnjena želja ...« In snežinke so veselo skočile v prostrane širjave belega neba, se lahkotno igrale in predajale sladkim radostim miline svoje mladosti. Očaral jih je prvi ples z vetrom in njegovi nežni objemi so tiho govorili o skrivnosti velike ljubezni ... Ko pa je prva snežinka že izkusila vse radosti vznemirljivega potovanja, se je nenadoma zelo približala zemlji in v srcu so ji spregovorile materine zadnje besede. Ni vedela zakaj, a zemlja jo je vse bolj privlačila in vabila v svoj objem. Za hip je pomislila: »Samo malo poskusim, kako je

tukaj, čisto malo, nato pa se podam naprej in zase poiščem najlepši kraj za pristanek ...« Veter jo je ponesel zelo nizko in postajalo je vse temneje. Nad sabo je zaslišala vzklike svojih prijateljic, ki so ji govorile: »Prenizko letiš, sestrica, prenizko si!« Bela snežinka pa odvrne: »Samo malo bom poskusila, samo malo ...« Ko je tako letela tik nad tlemi, je polna pričakovanja razprla svoje drobne nožice, pripra-

vljena za čisto majhen dotik z zemljo. Ko pa se je ta zgodil, se je zanjo vse spremenilo ... In veter je po srebrni dolini ponesel njen zadnji glas srca, ki je tiho govoril: »Oh, drage sestrice, ve, ki še lahko slišite, nikoli, nikoli se ne ustavite ...«

(VIR:www.pozitivke.net-Danilo Ogrinc)

Lilijana Žižek

